

10/19

SOCIALRÅDGIVEREN

VIVE:

**Én plan skaber
bedre indsigt
i borgernes liv**

FYRET UNDER
GRAVIDITET:

**Medlem får
godtgørelse for
diskrimination**

**DS indgår aftale
om 4-dages
arbejdsuge
i Odsherred**

ASTRID KRAG:

**"Socialpolitikken skal være den
bulldozer der rydder sten af vejen**

Politisk optimisme har skabt "uværdigt trængende borgere"

Systemet har blikket vendt mod ressourcer og potentialer i mødet med udsatte borgere, men sjældent mod problemer. Det skaber uværdigt trængende borgere, siger forsker **Mathias Herup Nielsen**. Det har han skrevet en bog om.

Du har skrevet bogen 'Optimismens politik - skabelsen af uværdigt trængende borgere.' Hvad handler det om?

At samfundets politik overfor udsatte borgere over de seneste årtier er blevet mere og mere optimistisk. Ideen har været, at vi ikke længere skal se udsatte borgere som mennesker, der er ramt af problemer, men som mennesker, der har ressourcer og potentialer, som kan forløses på arbejdsmarkedet. Vi ser for eksempel, at langt de fleste borgere vurderes til at være jobparate eller uddannelsesparate, når de begynder at få en ydelse. Samtidig er det sprog, som reformdokumenter bruger til at tale om udsatte borgere med, stille og roligt blevet proppet med ord som 'ressourcer' og 'potentialer', mens man må se langt efter 'problemer'.

Men det er vel godt nok at se efter det positive?

Intentionerne har et stykke ad vejen været gode, men udviklingen har været medvirkende til, at flere borgere ses som uværdigt trængende: Som mennesker, der godt kan arbejde, men alligevel ikke gør det, og som det derfor opleves som retfærdigt at stille kontante krav til. Optimismen har på den måde banet vejen for 'hårde' reformer som for eksempel har barberet ydelser ned for nogle.

Hvad betyder det for borgernes møde med systemet?

Det er væsentligt at holde fast i, at de fleste borgere oplever gode forløb. Samtidig må vi erkende, at mange borgere føler sig virkelig dårligt behandlet. Mange siger nærmest, at de er i en form for krig imod systemet. Når man lytter til fortællingerne fra de borgere, er det slående, at de ikke føler sig dårligt behandlede, fordi systemet ikke tror på, at de kan noget. Det forholder sig omvendt: Den oplevede uretfærdighed strømmer fra følelsen af, at systemet ikke tror på, at der er noget, de *ikke* kan.

Du taler om, at i stedet for optimismens politik og pessimismens politik - så skal vi måske i stedet gå efter realismens politik. Hvad er det?

Lige nu oplever nogle borgere et system, der som en moderne Lord Nelson tager kikkerten for det blinde øje og siger: 'Hvad for nogle problemer'? Og så sidder de dér og vifter med lægeerklæringer og diagnoser og beskrivelser af deres problemer, men systemet er først og fremmest gearret til at se noget andet. Realismens politik er her et politisk blik, der ser borgeren med begge øjne. Vi må genaktivere et sprog og en måde at tænke på, som giver lige så god mulighed for at anerkende problemer som for at anerkende ressourcer.

Hvad kan en socialrådgiver bruge dine pointer til i sit møde med borgeren?

De tilbagemeldinger, jeg har fået fra socialrådgivere, der har læst min bog, peger især på, at den giver nogle rigtig gode beskrivelser af, hvordan vi endte her, hvor vi er: De politiske bevæggrunde for det, konsekvenserne af det og nogle mulige veje ud.

”Konsulenterne i Dansk Socialrådgiverforening (DS) har været rigtig gode til at hjælpe mig med at finde beviser, som vi kunne bruge i sagen. Da jeg fik at vide, at ledelsen ville fyre mig, tog jeg direkte ind på DS’ kontor i Aalborg, og jeg nåede ikke at sige ret meget, før jeg begyndte at græde.

Birgitte Bjerger Poulsen, socialrådgiver

12

”Socialpolitikken skal være den bulldozer der rydder sten af vejen

18

Mindre ulighed, færre mennesker på kanten af samfundet, mere plads til socialfaglighed, færre udsatte børn og flere investeringer i velfærd.

Sådan lyder social- og indenrigsminister Astrid Krag socialpolitiske visioner. Hun varsler et opgør med en socialpolitik, hvor beskæftigelse har domineret de sociale indsatser. Hun mener, at beskæftigelse er målet for de fleste – men ikke midlet.

Foto: Lisbeth Holten

32

MIG & MIT ARBEJDE

Socialrådgiver Klara Hau Johnsen bruger meget fritid med sin hest, som laver naturpleje på Amager Fælled.

02 Fem hurtige

04 4-dages arbejdsuge

Socialrådgiverne i Odsherred Kommune kan holde fri om fredagen.

08 Inspiration om investeringstilgang

På fem workshop, som Dansk Socialrådgiverforening har holdt, blev medlemmerne inspireret til at arbejde med investeringstilgangen.

12 Fyret under graviditet

Socialrådgiver fik godtgørelse for usaglig afskedigelse.

16 Kort nyt

18 Interview med socialministeren

Astrid Krag varsler et opgør med en socialpolitik, hvor beskæftigelse har domineret de sociale indsatser.

28 En plan giver mening

En plan skaber bedre indsigt i borgernes liv, viser midtvejsevaluering af frikommuneforsøg fra VIVE.

32 Mig og mit arbejde

Klara Hau Johnsen er aktivitetsmedarbejder på Sundholm i København.

33 Juraspalten

Nye regler om magtanvendelse.

38 Regionsleder

Succes med Hovedlov kræver ressourcer.

39 Klumme fra praksis

Skal jeg nu have ny sagsbehandler igen?

40 Leder

Socialrådgiveren

udgives af
Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19B
1253 København K
Telefon 7010 1099
ds@socialraadgiverne.dk
www.socialraadgiverne.dk

Ansvarshavende redaktør
Mads Bilstrup
mb@socialraadgiverne.dk
Redaktør
Susan Paulsen
sp@socialraadgiverne.dk

Journalister
Bjarke Hartmeyer Christiansen
bhc@socialraadgiverne.dk
Lærke Øland Frederiksen
lof@socialraadgiverne.dk
Bladsekretær
Birgit Barfoed
bb@socialraadgiverne.dk

Annoncer
DG Media a/s
Havneholmen 33
1561 København V
Telefon 7027 1155
Fax 7027 1156
epost@dgmedia.dk
Grafisk design
Salomet Grafik
Pernille Kleinert
Anna Olesen

Forside
Lisbeth Holten
Tryk
Datagraf
Årsabonnement
700 kr. inkl. moms
Løssalg
50 kr. pr. nummer plus
forsendelse

Socialrådgiveren udkommer
12 gange om året
Dette nummer udkommer
14. oktober 2019.
Artikler og indlæg er ikke
nødvendigtvis udtryk for
organisationens holdning.
Kontrolleret oplag: 18284
Trykt oplag: 19200
ISSN 0109-6103

DS indgår aftale om 4-dages arbejdsuge i Odsherred

Siden midten af september har socialrådgiverne i Odsherred Kommune kunnet vælge at lægge 35 af deres arbejdstimer på ugens første fire dage og holde fri om fredagen. De sidste to timer – såkaldte kompetencetimer – kan de lægge, som de vil.

Dansk Socialrådgiverforening har sammen med HK og akademikernes fagforening indgået en aftale med Odsherred Kommune om en fire-dages arbejdsuge, som i første omgang vil være et forsøg over tre år. Kommunens administrative medarbejdere, heriblandt socialrådgivere i myndighedsfunktioner, kan fremover vælge at lægge deres arbejdstimer på fire frem for fem dage.

Det er Rasmus Balslev, formand for Dansk Socialrådgiverforenings Region Øst, der har underskrevet aftalen på vegne af socialrådgiverne.

- Indrømmet: Jeg fik et lille sug i maven, da jeg underskrev aftalen. En kollektiv fire-dages arbejdsuge er helt ny og uprøvet, og det bliver meget spændende at følge, hvordan aftalen udmønter sig i praksis, siger han. Socialrådgiverne i Odsherred arbejder stadig 37 timer om ugen, men det er kun de 35 timer, der skal fordeles fra mandag til torsdag mellem klokken 7 og klokken 19. De sidste to timer – såkaldte kompetencetimer – kan medarbejderen selv disponere over til arbejdsrelaterede aktiviteter. Der skal være dialog med lederen om de to timer, men lederen kan hverken bestemme indholdet, eller hvor og hvornår de placeres.

Balance og tilgængelighed

Forsøget har været omtalt i flere landsdækkende medier, fordi det er første gang en offentlig arbejdsplads indfører en fire-dages arbejdsuge.

Til TV2 har kommunaldirektør i Odsherred Kommune, Claus Steen Madsen, forklaret, at ideen er at give de ansatte mere fleksible muligheder for at strukturere deres arbejdstid, samtidig med at borgerne får mulighed for at booke møder med kommu-

nens medarbejdere uden for almindelig arbejdstid.

- Vi indså, at der var en mulighed for måske at lave en bedre og mere attraktiv arbejdssituation og samtidig gøre det bedre for borgerne, siger han.

Forsøget har også vakt stor interesse blandt socialrådgivere i hele landet. Blandt andet på Dansk Socialrådgiverforenings Facebook-side, hvor mange viser interesse for, at der laves lignende aftaler i deres kommune. Men andre stiller spørgsmålstejn ved, hvordan børnefamilier skal få det til at hænge sammen med fire lange dage i stedet for kun én lange dag, som mange myndighedssocialrådgivere har i dag. Det spørgsmål har Rasmus Balslev også stillet sig selv.

Fleksibel arbejdstid

- Det vigtigste at sige er, at ordningen i den treårige forsøgsperiode er frivillig, så enhver medarbejder kan vælge at fortsætte på den gamle fem-dages uge, siger han og fremhæver, at et vigtigt element i fire-dages arbejdsugen er en øget fleksibilitet i tilrettelæggelsen af arbejdet.

- Den enkelte medarbejder bestemmer selv, hvornår de 35 timer skal placeres, så længe det er i tidsrummet fra klokken 7 til 19. Hvis man har brug for at aflevere eller hente børn, vil der stadig være mulighed for, at man kan gøre i hvert fald én af delene. De to kompetencetimer er endnu mere fleksible, idet man kan vælge at lægge dem når som helst på ugen og døgnet, forklarer han.

Fortrydelsesret

Ifølge kommunaldirektøren har 292 ud af de 300 administrative medarbejdere i kommunen sagt ja til ordningen. Det gælder også de 38 socialrådgivere. »

onsdag
torsdag
fredag
lørdag
søndag

■ Indrømmet: Jeg fik et lille sug i maven, da jeg underskrev aftalen. En kollektiv fire-dages arbejdsuge er helt ny og uprøvet.

Rasmus Balslev, formand, DS-Region Øst

mandag
tirsdag
onsdag
torsdag
fredag
lørdag
søndag
mandag
tirsdag
onsdag
torsdag
fredag

Enkel rådgivning lige ved hånden

Hent PKAgo og få overblik
over din pension

Endnu nemmere pension

Med appen PKAgo får du overblik over din pension. Her kan du let tjekke, om du sparer nok op og få enkel rådgivning – lige ved hånden. Du kan også se dine forsikringer, pensioner og indbetalinger.

Hent den nyeste version på **pka.dk/PKAgo**

Sammen giver
vi mere tilbage

»

- Vi har i dialogen med kommunen gjort meget for at sikre retten til at sige nej til fire-dages ugen – også hvis man først har sagt ja og siden fortrudt. Så det er helt legitimt at være uden for ordningen, siger Rasmus Balslev.

Hvordan vil du sikre dig, at de, der ikke har lyst til at være en del af ordningen, ikke føler sig presset til det?

- Jeg håber og tror ikke, at man vil opleve sig presset til at indgå mod sin vilje. Der har været et langt tilløb med hyppig medarbejderinddragelse, og vores indtryk er, at kommunen har været lydhør og accepteret de forbehold, medarbejderne kunne have, siger han.

Hvis nogen oplever at blive set skævt til, fordi de har takket nej, vil Rasmus Balslev tolke det mere som et udtryk for dårligt arbejdsmiljø end en dårlig aftale.

- I så fald står vi naturligvis klar fra regionskontoret til at understøtte den enkelte og bidrage til et bedre arbejdsmiljø, hvor man accepterer hinandens legitime ønsker om at sige til eller fra, siger han.

DS følger nyt koncept tæt

I løbet af forhandlingerne med Odsherred Kommune har Rasmus Balslev oplevet en arbejdsgiver med gode og troværdige intentioner om at skabe en attraktiv arbejdsplads, og som har været imødekommende over for de præciseringer og garantier, socialrådgiverne har ønsket.

- Vores to tillidsrepræsentanter i Odsherred har løbende bidraget med væsentlige perspektiver fra medlemmernes side og betrygget os i, at der var opbakning til aftalen, siger Rasmus Balslev.

Han roser Odsherred Kommune for at tænke nyt og visionært for at skabe større trivsel hos de ansatte.

- Når alt dette er sagt, så følger vi fire-dages arbejdsugen med stor spænding, men også en vis nervøsitet, for der kan være mange faldgruber, som kommunen og vi fra de faglige organi-

» Vi har i dialogen med kommunen gjort meget for at sikre retten til at sige nej til fire-dages ugen – også hvis man først har sagt ja og siden fortrudt. Så det er helt legitimt at være uden for ordningen.

Rasmus Balslev, formand, DS-Region Øst

sationer ikke har gennemskuet på forhånd – det er jo for alle et helt nyt koncept, der skal ud at fungere i en travl hverdag.

Derfor holder DS møde med de berørte medlemmer for at vejlede stemningen, når ordningen har løbet i nogle måneder.

Forskere kigger med

Forsøget bliver også fulgt af to forskere fra Roskilde Universitet, som i foråret 2019 har lavet en forundersøgelse blandt kommunens medarbejdere, så de kan følge deres udvikling igennem projektet.

- Det er godt set af kommunen at inddrage forskningen og gøre det så tidligt i forløbet. Som forsker er det interessant at få lov til at følge noget, der er så anderledes, også fordi spørgsmålet om arbejdstid er i bevægelse, og det har stor betydning for arbejdslivet. Der bliver i Odsherred skabt viden, som andre i fremtiden vil kunne bruge, siger forsker i arbejdsmiljø og arbejdstidsudvikling Janne Gleeurup i en længere artikel om forsøget i bladet Offentlig Ledelse, som DS er med til at udgive. **S**

mandag
tirsdag
onsdag
torsdag
fredag
lørdag
søndag
mandag
tirsdag
onsdag
torsdag
fredag
lørdag
søndag
mandag
tirsdag
onsdag
torsdag
fredag
lørdag
søndag
mandag
tirsdag

DUETTEN

Botilbud med integreret rusmiddelbehandling
– for unge med dobbeltdiagnoser

Casa Blanca og KKUC er gået sammen om et botilbud for unge med **dobeltdiagnoser**. Det er unge, der har en **psykisk diagnose** i kombination med en problematisk brug af **stof** eller **alkohol**.

Vi har en fælles tro på, at vi hjælper disse unge bedst med en **integreret indsats**, der behandler sindslidelse, sociale problemstillinger og afhængighed **sammenhængende, helhedsorienteret** og **samtidigt**.

Med vores samarbejde skaber vi den **synergi** mellem botilbud og rusmiddelbehandling, som unge med dobbeltdiagnoser har brug for.

www.cbbe.dk

"Investeringer handler jo ikke om at spare penge - men om at skabe resultater sammen med borgeren"

På fem workshops landet over er omkring 100 socialrådgivere blevet inspireret til at arbejde med den såkaldte investeringstilgang. Foregangskommuner som Hjørring og Egedal delte ud af deres erfaringer med, hvordan man kan arbejde meget tættere på borgerne, når politikerne investerer i det sociale arbejde.

Dansk Socialrådgiverforening har gennem de seneste år arbejdet for at fremme de omstillinger, der foregår i mange kommuner, som investerer i en helhedsorienteret tilgang til arbejdet, med borgeren i centrum. Den såkaldte investeringstilgang, hvor kommunerne blandt andet ansætter flere socialrådgivere i forventning om, at det vil have en positiv effekt på såvel den hjælp, man kan tilbyde borgerne som kommunens økonomi på længere sigt.

Dansk Socialrådgiverforening har holdt fem workshops, hvor nogle af de kommuner, der er nået længst i denne omstilling på beskæftigelsesområdet og det specialiserede voksenområde, har delt deres erfaringer med omkring 100 socialrådgivere fra andre kommuner.

Erfaringerne fra de kommuner, der præsenterede deres måde at arbejde på, var meget forskellige. Men én ting gik igen. Med flere penge kan man ansætte flere socialrådgivere, der derfor kan få et lavere sagstal. Og det er en forudsætning for denne måde at arbejde på, men det kan ikke stå alene.

Det er en helt anden tilgang til arbejdet, og det kræver kompetenceudvikling og nye værktøjer. Som en socialrådgiver sagde på fyraftensmødet i Randers:

- Man kan komme til at stå over for nye og flere faglige udfordringer, når man kommer tættere på borgerne. Det kan stille nogle andre følelsesmæssige krav.

En udfordring kan være, at der fra politisk side forventes et hurtigt økonomisk afkast af investeringen, eller at man sparer de ekstra penge, man bruger på sagsbehandlingen, et andet sted i systemet. Så fungerer det ikke, forklarede en anden socialrådgiver:

Der er altså stor forskel på, hvordan man kan hjælpe borgerne, hvis man snakker med dem fire gange om året i stedet for én. Jeg vil tro, at borgeren føler sig mere set, og at vi kan hjælpe dem hurtigere videre.

Kristine Hansen, tillidsrepræsentant i Center for Socialområdet i Guldborgsund Kommune

- Det giver ingen mening samtidig at spare på indsatserne. Hvis hele organisationen ikke er med, kan det give en flaskehals, når flere socialrådgivere visiterer flere borgere. Investeringer handler jo ikke om at spare penge, men om at skabe resultater sammen med borgeren.

Hyppigere opfølgning

En af de socialrådgivere, der gik inspireret fra fyraftensmødet i Roskilde, er Kristine Hansen, som er tillidsrepræsentant i Center for Socialområdet i Guldborgsund Kommune. Hun havde

inviteret sin nærmeste leder med til mødet, og på turen fra Roskilde og hjem til Nykøbing Falster fik de en god snak om, hvordan de kunne overføre mange af tankerne fra Egedal Kommune til deres egen praksis.

- Da de fortalte, at hver socialrådgiver sad med 50 sager pr. næse, var jeg godt nok glad for, at jeg sad ned. Det er en stor kontrast til os, hvor nogle af mine kollegaer sidder med 150 sager inden for samme område, siger Kristine Hansen.

De socialrådgivere, der visiterer til socialpædagogisk støtte i Egedal Kommune, har ikke nødvendigvis mindre travlt, fordi de kun har 50 sager hver, end de socialrådgivere i Guldborgsund, der sidder med 150 sager af samme type. For til gengæld har de opfølgning på hver sag fire gange i stedet for én gang om året.

- Der er altså stor forskel på, hvordan man kan hjælpe borgerne, hvis man snakker med dem fire gange om året i stedet for én. Jeg vil tro, at borgeren føler sig mere set, og at vi kan hjælpe dem hurtigere videre, siger Kristine Hansen.

Det er ikke kun relationen til borgeren, men også sparringen med den kollega, der yder støtten til borgeren, der er potentiale for at forbedre indsatsen med hyppigere opfølgning, vurderer Kristine Hansen.

- Vi er jo hele tiden opmærksomme på, om de mål, vi visiterer til, er svarende til behovet, for ellers er indsatsen jo ligegyldig. Så det ville være rigtig godt at have mulighed for at justere målene og følge mere op på, hvordan de arbejder med målene, siger hun.

Gladere borgere og medarbejdere

Erfaringerne fra Egedal Kommune gjorde også indtryk på Nina Petersen, som »

Børn med særlige behov og deres familier har brug for en løsning, der sikrer tryghed

Hvad gør man som sagsbehandler, når man står med en kompleks sag, hvor en familie har brug for aflastning gennem pleje af deres syge eller handicappede barn? Hjemmeplejen kan ikke løfte opgaven, og vikarbureauerne har ikke den absolut nødvendige erfaring med at yde børnesygepleje. Løsningen er at indgå et samarbejde med **Det Sundhedsfaglige Børneteam**, der gennem 10 år har specialiseret sig i professionel behandling og pleje af børn med særlige behov i eget hjem.

Det Sundhedsfaglige Børneteam er en landsdækkende sygepleje-virksomhed, der tilbyder professionel pleje af børn med særlige behov i barnets eget hjem. Vi er et alternativ til kommunernes egne løsninger. Særligt i komplekse sager kan det være en udfordring for ikke-specialiserede aktører at etablere et fast team af medarbejdere, der kan sikre stabilitet, kontinuitet og tryghed for barnet og familien. Vi tilbyder en individuelt tilrettelagt løsning, der tilgodeser det enkelte barn og dets familie, hvad end der er tale om behandling, pleje eller aflastning i hjemmet.

Sikring af kontinuitet og kvalitet

Der vil blive sammensat et udvalgt team af dygtige medarbejdere til at løse opgaven ud fra den bevilling, der foreligger fra kommunen. Vores medarbejdere er uddannede sygeplejersker med forskellige specialer, social- og sundhedsassistenter/hjælpere, pædagoger og pædagogiske assistenter. Vores opgaver varetages af faglærte, "håndplukkede" medarbejdere, der ansættes på faste kontrakter. Det sikrer dem i forhold til løn under sygdom, barsel, pension m.m., hvilket skaber tryghed og medfører fastholdelse. Således sikrer vi kontinuitet og kvalitet i opgaven fra start til slut.

“ Familien bliver samlet igen, og de får hjælp til at klare hverdagen med et barn med særligt plejebehov. ”

Camilla Bach Sørensen, leder og indehaver af Det Sundhedsfaglige Børneteam

En høj faglig standard

Vi er den virksomhed i branchen, der har den længste og mest specialiserede erfaring indenfor sygepleje af børn i eget hjem. Vi sikrer en høj faglig standard ved blandt andet at tilbyde vores medarbejdere faglige sparring og genoplivningskurser specifikt tilknyttet vores børneopgaver.

Samarbejde er lig med tryghed

Der vil være et tæt samarbejde mellem os og dig som sagsbehandler på opgaven. Vi ved af erfaring, at god dialog er nøglen til et godt samarbejde, og gennem et godt samarbejde sikrer vi et trygt barn og en tryk familie. Som vores arbejdsgiver på opgaven har I altid mulighed for at blive orienteret om status på opgaven. Ligeledes er det naturligt for os at sende en repræsentant fra vores ledelse til opfølgende samtaler, stuegang på sygehuset m.m. i det omfang, I måtte ønske det.

Familien bliver samlet igen

Målet er, at familien med os i hjemmet får plads og rum til at udfolde sig så normalt, som det er muligt med et sygt eller handicappede barn. Lige så vigtigt er det, at der bliver plads til søskende og plads til at være familie. Det er en ukendt og sårbar situation, familien står i, og de har virkelig brug for kontinuitet, høj faglig standard, og ikke mindst tryghed - og det er noget, som vi kan skabe.

Det Sundhedsfaglige Børneteam
Randers Sundhedscenter
Biografgade 3, 4. sal,
8900 Randers
Tlf. 22 23 63 13
info@boerneteam.dk
www.boerneteam.dk

Masteruddannelse i Socialt Entreprenørskab

Forandringskraft | Social innovation | Lærende partnerskab

MSE er en videreuddannelse for dig, der arbejder med at skabe social bæredygtig forandring, også når civilsamfundets rolle og muligheder sættes i spil.

De fire semestertemaer i den to-årige uddannelse er:

- socialt entreprenørskab i et samfundsmæssigt perspektiv
- organisationsudvikling, evaluering og ledelse
- aktører i det sociale entreprenørskab og i partnerskaber
- social innovation i socialt entreprenørskab

Studiestart 31. januar 2020

Ansøgningsfrist: 20. november 2019

Læs mere på:
ruc.dk/mse

Kontakt os på:
imt-master@ruc.dk eller
tlf. 4674 2021

Mød os på Facebook
CENTER FOR SOCIALT ENTREPRENØRSKAB

» er leder af Center for Socialområdet i Guldborgsund Kommune.

- Jeg er meget inspireret af det, de fortalte om at følge op på borgerne oftere. Det vil kræve nogle flere medarbejdere, men jeg tror da, det vil tjene sig selv hjem igen, hvis vi for eksempel hurtigere kan få borgere hjem fra en midlertidig boform og over til støtte i eget hjem, siger hun.

Nina Petersen tror på, at en hyppigere opfølgning vil gavne både kommunens økonomi og tilbuddene til borgerne.

- Når økonomien bliver bedre og borgeren bliver gladere, så tænker jeg også, at medarbejderne oplever en anden glæde ved arbejdet, så jeg synes, den går hele vejen rundt, siger hun.

Vil arbejde for investeringer

I Center for Socialområdet er medarbejdere og ledelsen altså enige om, at det kan betale sig at investere i flere medarbejdere, så de kan lave hyppigere opfølgning på deres sager.

- Den øverste ledelse og politikerne er også i gang med at drøfte mulig-

hederne, men det er svært at finde de penge, der skal til for at investere. Jeg tænker, at det bliver vores rolle at holde gryden i kog ved hele tiden at fortælle dem, at vi tror, at der er noget at hente, siger Nina Petersen.

Tillidsrepræsentant Kristine Hansen har et ønske om at drøfte potentialerne i investeringstankegangen med sin kollegaer og ledelse i Guldborgsund Kommune.

- Og så kunne jeg også godt tænke mig at tage debatten op på det politiske niveau. Jeg vil starte med at tale med de andre tillidsrepræsentanter i afdelingen, måske kan vi stjæle nogle gode ideer fra Egedal og lave en Guldborgsundmodel, som matcher vores behov, siger hun. **S**

Læs mere

Læs temaet om investerings-tilgangen i Hjørring og Holstebro i Socialrådgiveren 06/19.

Du kan finde fagbladet på www.socialraadgiverne.dk/socialraadgiveren

Læs rapporten "Investeringer på det sociale voksenområde" og Dansk Socialrådgiverfor- enings politiske anbefalinger på socialraadgiverne.dk/investeringer

■ Når økonomien bliver bedre og borgeren bliver gladere, så tænker jeg også, at medarbejderne oplever en anden glæde ved arbejdet, så jeg synes, den går hele vejen rundt.

Nina Petersen, leder af Center for Socialområdet i Guldborgsund Kommune.

Integrationsnet

En del af Dansk Flygtningehjælp

Anbringelse af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund

- En værdig hverdag for børn og unge med anden etnisk baggrund el. flygtningestatus

- §107 og §66.5
- Socialpædagogiske opholdssteder
- Neurosekventiel tilgang
- Børn og unge med anden etnisk baggrund og/eller flygtningestatus.
- Den optimale anbringelse og høj faglighed.

Jesper Hundborg Jesper.hundborg@drc.ngo +45 28 99 52 92

Nu får socialrådgiver godtgørelse for diskrimination

Ledelsen kunne ikke bare påstå, at de ikke kendte til medarbejderens graviditet, da de besluttede at afskedige hende. Det står klart, efter at Ligebehandlingsnævnet har afgjort, at Aalborg Kommune skal betale godtgørelse til socialrådgiver **Birgitte Bjerger Poulsen**, der blev afskediget, da hun var i 16. uge af sin graviditet.

Birgitte Bjerger Poulsen havde ikke været ansat i familieafdelingen i Aalborg Kommune i mere end 14 dage, før hun blev kaldt ind på afdelingslederens kontor. Her fik hun at vide, at ledelsen påtænkte at afskedige hende, fordi samarbejdet ikke levede op til forventningerne.

På det tidspunkt var Birgitte Bjerger Poulsen i 16. uge af sin graviditet, men det påstod ledelsen, at de ikke kendte noget til. Ledelsen begrundede afskedigelsen med, at Birgitte Bjerger Poulsen var kommet med kritiske kommentarer om arbejdsmiljøet i et gruppearbejde dagen før. Men den forklaring har Ligebehandlingsnævnet ikke godtaget.

”Afskedigelsen var en drastisk og uforholdsmæssig reaktion, hvorfor denne må antages reelt at være begrundet i klagers graviditet,” skriver Ligebehandlingsnævnet i afgørelsen. En afskedigelse på grund af graviditet er i strid med Ligebehandlingsloven, så selv om Birgitte Bjerger Poulsen var i prøveperioden, havde Aalborg kommune altså ikke ret til at fyre hende.

Birgitte Bjerger Poulsen er rigtig glad for, at Ligebehandlingsnævnet har givet hende medhold i, at afskedigelsen ikke var i orden.

- Afgørelsen slår fast, at en graviditet ikke kun tæller, når man har fortalt ledelsen om den. Indtil jeg selv blev gravid, havde jeg aldrig tænkt over, hvor meget en graviditet påvirker en kvindes plads på arbejdsmarkedet. Så jeg synes faktisk, at det er vigtigt, at ledelsen ikke bare kan fyre en medarbejder og påstå, at de ikke vidste, at hun var gravid, siger hun.

Synligt gravid

Birgitte Bjerger Poulsen fandt ud af, at hun var gravid, to dage efter hun havde været til jobsamtale. Da hun begyndte i det nye job i familieafdelingen i Aalborg kommune, valgte hun til at starte med ikke at fortælle om sin graviditet. Men hun havde ikke arbejdet der mange dage, før flere begyndte at spørge til hendes mave, og da delte hun den gode nyhed med sine nye kollegaer.

Hun fortalte først ledelsen om sin graviditet, efter hun havde modtaget et varsel om, at de ville afskedige hende. Alligevel vurderer Ligebehandlingsnævnet, at ledelsen ”må have været bekendt med klagers

Birgitte Bjerger Poulsen var synligt gravid, da beslutningen om at afskedige hende blev truffet, og flere på arbejdspladsen var bekendt med hendes graviditet. Som bevis har Birgitte Bjerger Poulsen fremlagt dette fotografi af sig selv, som er taget tre dage efter afskedigelsen, hvor hun har det samme tøj på, som hun havde på dagen inden afskedigelsen.

graviditet også på det tidspunkt, hvor indklagede meddelte hende, at de påtænkte at afskedige hende.”

Den vurdering er baseret på, at Birgitte Bjerger Poulsen var synligt gravid, da beslutningen om at afskedige hende blev truffet, og at flere på arbejdspladsen var bekendt med hendes graviditet. Som bevis har Birgitte Bjerger Poulsen fremlagt et fotografi af sig selv, som er taget tre dage efter afskedigelsen, hvor hun har det samme tøj på, som hun havde på dagen inden afskedigelsen.

- Konsulenterne i Dansk Socialrådgiverforening (DS) har været rigtig gode til at hjælpe mig med at finde beviser, som vi kunne bruge i sagen. Da jeg fik at vide, at ledelsen ville fyre mig, tog jeg direkte ind på DS' kontor i Aalborg, og jeg nåede ikke at sige ret meget, før jeg begyndte at græde. Konsulenterne var meget omsorgsfulde, men også hurtige til at danne sig overblik over sagen, og de så med det samme, at der var noget, der ikke stemte, fortæller Birgitte Bjerger Poulsen.

Omsorgsfuld eller samarbejdsvanskelig?

De tanker, der kørte rundt i Birgitte Bjerger Poulsens hoved, i dagene efter hun var blevet fyret, handlede ikke så meget om hendes graviditet, men mere om den konflikt, hun havde haft med ledelsen. Konflikten udsprang af et gruppearbejde om samarbejde og tillid på en temadag, som blev holdt cirka to uger efter Birgitte Bjerger Poulsen var startet. Afdelingen havde et år tidligere fået et påbud fra Arbejdstilsynet, og herefter var der blevet sat initiativer i gang for at forbedre det psykiske arbejdsmiljø. Alligevel kunne Birgitte Bjerger Poulsens kollegaer fortælle, at det ikke var mere end et par dage siden, at de var gået grædende hjem på grund af stress.

- Det er rigtigt, at jeg i gruppearbejdet kritiserede, at der stadig var problemer med arbejdsmiljøet. Det synes jeg fortæller om mig, at jeg drager omsorg for nogle kollegaer, som udtrykker, at de har det virkelig svært. Men det fik ledelsen lavet om til en

■■ Konsulenterne i Dansk Socialrådgiverforening har været rigtig gode til at hjælpe mig med at finde beviser, som vi kunne bruge i sagen. Da jeg fik at vide, at ledelsen ville fyre mig, tog jeg direkte ind på DS' kontor i Aalborg, og jeg nåede ikke at sige ret meget, før jeg begyndte at græde.

Birgitte Bjerger Poulsen, socialrådgiver

historie om, at jeg er samarbejdsvanskelig, fordi jeg blandede mig i nogle sager, som lå langt tilbage, siger hun.

Efter temadagen bliver Birgitte Bjerger Poulsen kaldt ind på afdelingslederens kontor, fordi en kollega har fortalt lederen, at der har været en 'uheldig situation' i gruppearbejdet, hvor Birgitte Bjerger Poulsen har været 'meget kritisk overfor ledelsen.' Lederen skriver i referatet af mødet, at hun og Birgitte Bjerger Poulsen er enige om, at medarbejderne fremover skal komme direkte til ledelsen med kritik, og at de begge er glade for at have fået talt om situationen.

Ikke desto mindre bliver Birgitte Bjerger Poulsen allerede dagen efter indkaldt til et nyt møde på afdelingslederens kontor, hvor hun får at vide, at ledelsen planlagde at afskedige hende som følge af hendes udtalelser under temadagen.

- Hvis det virkelig var samarbejdet, det drejede sig om, så fik jeg jo ikke nogen chance for at gøre det om, for jeg blev fyret dagen efter, at det var sket. Heldigvis var konsulenterne fra DS rigtig gode til hele tiden at fortælle mig, at selv hvis den egentlige årsag var samarbejdsvanskeligheder, så var ledelsens håndtering stadig ikke i orden, siger Birgitte Bjerger Poulsen.

Den vurdering var Ligebehandlingsnævnet enig i. Nævnet skriver i afgørelsen, at en kritisk udtalelse i et lukket forum ikke er et sagligt grundlag for en afskedigelse.

Udfordret af mange barsler

Når Ligebehandlingsnævnet vurderer, at den egentlige årsag til afskedigelsen ikke er samarbejdsproblemer, men Birgitte Bjerger Poulsens graviditet, så hænger det også sammen med arbejdspladsens indstilling til graviditeter og barsler generelt.

Efter afskedigelsen blev Birgitte Bjerger Poulsen kontaktet af flere kollegaer, der fortalte hende, at de selv havde fremsat lignende udtalelser under gruppearbejdet, uden det havde fået negative konsekvenser for dem. Hun blev også kontaktet af en kollega, som fortalte, at hun har været med til drøftelser i afdelingen om, hvad man ønsker sig af en ny kollega. Her blev det blandt andet nævnt, at "vi er nødt

■ ■ Afgørelsen slår fast, at en graviditet ikke kun tæller, når man har fortalt ledelsen om den. Indtil jeg selv blev gravid, havde jeg aldrig tænkt over, hvor meget en graviditet påvirker en kvindes plads på arbejdsmarkedet.

Birgitte Bjerg Poulsen, socialrådgiver

til at tænke på, at vi i forvejen er et par unge kvinder i den fødedygtige alder uden børn, og at vi i forbindelse med ansættelsen er nødt til at gøre os nogle tanker omkring risiko for barsel,” skriver kollegaen, som ønskede at være anonym, fordi hun frygtede også at blive fyret.

Billedet af en arbejdsplads, der forsøger at undgå gravide medarbejdere, bliver også underbygget af afdelingens notat ”Mål og strategi 2017,” hvor der blandt andet står: ”Vi vil sikre stabilitet i afdelingen på trods af, at vi lige nu er udfordret af mange barsler.”

Afslag var ikke diskrimination

Efter Birgitte Bjerg Poulsen blev fyret fra familieafdelingen, søgte hun 16 stillinger som socialrådgiver i andre afdelinger i Aalborg Kommune, men fik afslag på dem alle. Det var dog ikke et brud på Ligebehandlingsloven, vurderer Ligebehandlingsnævnet i afgørelsen.

Til gengæld skulle Aalborg Kommune betale Birgitte Bjerg Poulsen en godtgørelse for uretmæssig afskedigelse inden for 14 dage. Det nægtede Aalborg Kommune, som i stedet anlagde en sag mod Ligebehandlingsnævnet ved byretten i Aalborg. Men inden sagen kom for retten, valgte Aalborg Kommune at indgå et forlig med kammeradvokaten, som repræsenterede Ligebehandlingsnævnet, og Birgitte Bjerg Poulsen har nu fået udbetalt sin godtgørelse.

- Det er rigtig dejligt, at der endelig er faldet ro og fred over sagen, så jeg kan komme videre. Men det er også rart at få ret i, at den måde, de har behandlet mig på, ikke er i orden. **S**

Vi vil fortsat forebygge anbringelser...

... gennem vores helhedsorienterede og løsningsfokuserede tilgang i arbejdet med familier med etnisk minoritetsbaggrund.

Vores team er specialiserede i de udfordringer, flygtningefamilier møder, når de skal skabe et liv i et nyt samfund. Vi møder altid familierne dér, hvor de er, og arbejder med deres ressourcer. Vores møde med alle familier er kendetegnet ved høj fleksibilitet og kreativitet.

Vi er af den stærke overbevisning, at vores tilgang til familiernes små og store udfordringer kan skabe forandringer, der kan være med til at forebygge anbringelser.

Sivitas tilbyder:

- Familiebehandlinger
- Børnefaglige undersøgelser
- Støttekontaktpersoner
- Praktisk pædagogisk støtte
- Mentorordninger

Vi udvikler professionelt og menneskeligt overskud i socialt arbejde

Supervisionshuset har samlet en gruppe erfarne og højt specialiserede supervisorer i København og Fredericia. De er klar til at hjælpe dig, dine kollegaer og din organisation med at skabe kvalitet og trivsel i dit arbejde med menneskelig udvikling og velfærd.

Vi superviserer enkeltpersoner og i grupper - både indenfor og på tværs af fag, og vores supervisorer møder dig med professionel indsigt og et godt overblik.

Ring til Jakob Hassing på **88 93 00 01**
eller læs mere på **supervisionshuset.dk**

PROFESSIONELT
OG MENNESKELIGT
OVERSKUD

SUPER
VISIONS
HUSET

"Undersøgelse, refleksion og omsorg i socialt arbejde" af Nadja Holmgaard Lysen og Michelle Skovgaard, Hans Reitzels Forlag, 256 sider, 275 kroner.

"Når hjernen visner - pårørendes liv med sygdommen frontotemporal demens" af Charlotte Helsted og Ingrid Lauridsen, Frydenlund, 336 sider, 299 kroner.

"Diagnoser i myndighedsarbejde - Børn og unge med autisme eller ADHD" af Cecilie K. Moesby-Jensen (red.), Samfundslitteratur, 251 sider, 298 kroner.

ET NYT BLIK

"Undersøgelse, refleksion og omsorg" tilbyder et nyt blik på socialt arbejde og borgersamtalen. Formålet er at give de professionelle de bedste forudsætninger for at skabe forandring sammen med borgeren. I bogen præsenterer forfatterne konkrete og praksisnære værktøjer, som skal styrke de professionelle rolle og handlerum.

LIV MED DEMENS

"Når hjernen visner" er skrevet af og til pårørende til mennesker ramt af frontotemporal demens. Elleve ægtefæller og seks børn fortæller, hvad demensen har betydet for deres mand, kone, far eller mor og for forholdet mellem dem. Det er barske historier om, hvordan den, man elsker, langsomt skifter personlighed og bliver et andet menneske.

HANDICAPOMRÅDET

Denne bog behandler myndighedsrådgiveres arbejde med børn og unge, der er diagnosticeret med autismespektrumforstyrrelser eller ADHD. Myndighedsarbejdet belyses ud fra forskellige teoretiske, juridiske og empiriske indfaldsvinkler. Den falder i to dele, hvor første del introducerer til området og til forskellige handicapforståelser og anden del præsenterer analyser af myndighedsrådgiverens samarbejde med de berørte børn/unge og deres familier.

DILEMMA:

MELLEM SANKTIONER OG SAMSKABELSE

På den ene side skal kommunerne sætte 'borgeren i centrum' og samskabe - på den anden skal de være myndighed, der skal kontrollere borgeren og måle på antallet af sanktioner. Hvordan forvalter man to så tilsyneladende modsatte 'regimer' - og er det overhovedet et dilemma? Læs hvad fire eksperter i ledelse mener om den sag i magasinet "Offentlig Ledelse" - et magasin, som DS er med til at udgive.

Hent Offentlig Ledelse 3/2019 på www.offentligledelse.dk/download-bladet/

BOLIGSOCIALE INDSATSER:

Kriminalitet blandt børn i udsatte boligområder falder

Kriminaliteten er faldende blandt børn og unge i udsatte boligområder. Antallet af mistanker mod 10-14-årige er fra 2011 til 2017 faldet fra 15 til 11 mistanker for hver 1.000 børn, mens tallet på landsplan i samme periode har ligget konstant lavt på fire mistanker for hver 1.000 børn. Det er en af konklusionerne fra en evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser til at forebygge kriminalitet i udsatte boligområder. Evalueringen har undersøgt 89 helhedsplaner, der dækker de såkaldte hårde ghettoer, ghettoer og udsatte boligområder.

Selv om antallet af mistanker i 2017 stadig er næsten tre gange højere end på landsplan, er faldet på 27 procent i de udsatte boligområder ifølge chefanalytiker Gunvor Christensen fra VIVE, der har stået i spidsen for evalueringen, markant og bemærkelsesværdigt. De færre mistanker mod børn falder sammen med, at Landsbyggefonden i samme periode hvert år har bevilget 220 millioner kroner til boligsociale indsatser.

Læs evalueringen "Boligsociale indsatser bidrag til at forebygge kriminalitet i udsatte boligområder" på Vive.dk

DANMARK KORT

Skanderborg

I 2018 flyttede 5.500 små børn og deres familier ud af landets store byer - det højeste antal i ti år. Skanderborg Kommune tiltrak flest af udflytterne.

Odense

Kommunen vil tilbyde en gruppe hårde misbrugere heroin fra behandlingsstart i stedet for at vente et år, som reglerne siger. Forventningen er, at det vil betyde mere livskvalitet og mindre kriminalitet.

Langeland

Kommunen har fået 4 mio. kr. af EU til at ansætte fagpersoner i et to-årigt projekt med at hjælpe unge på kontanthjælp i arbejde, ind på en uddannelse eller måske bare til et bedre liv.

Lyngby-Taarbæk

Der er næsten to hele karakterer i forskel på karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøver i de ti kommuner, der scorer højest, og de ti, der scorer lavest. Topscorer i år er Lyngby-Taarbæk med 8,4.

Frederiksberg

Mange socialt udsatte dropper tandlægen, men på Frederiksberg rykker ansatte i kommunen i et to-årigt forsøg ud på gader og herberger og hjælper de mest udsatte borgere til tandlægen.

Slagelse

Flere kommuner opretter skæve boliger til udsatte borgere - på landsplan er der knap 550 fordelt på 26 kommuner. I Slagelse har man 11 og har vedtaget, at der skal bygges seks-otte flere.

GUIDE:

Hvilken efteruddannelse skal jeg vælge?

Hvis du har planer om at starte på efteruddannelse i 2020, så er det ved at være tid til at beslutte, hvilken form for kompetenceudvikling, du vil søge. Dansk Socialrådgiverforening anbefaler, at du, i den udstrækning det kan lade sig gøre, tager en kompetencegivende uddannelse, når du skal vælge efteruddannelse. For socialrådgivere er en kompetencegivende efter- og videreuddannelse lig med en diplomuddannelse, en masteruddannelse eller en kandidatuddannelse.

Er du ansat i en kommune eller en region, har du mulighed for at få tilskud til din kompetenceudvikling fra DS – enten via Den Kommunale Kompetencefond eller Den Regionale Kompetencefond.

Læs mere på www.socialraadgiverne.dk/kompetenceudvikling

VIDEN PÅ VIDEO:

Socialtalksonline.dk

Den nye platform for videndeling - Social Talks - gik i luften midt i september. På den første udgave af Social Talks får praktikere og forskere under overskriften "Et barn i mistrivsel" 15 minutter til at formidle det vigtigste, de har lært om arbejdet med børn i 0-6 års alderen. Du kan se med på socialtalksonline.dk

Social Talks er forankret i NUBU, Nationalt Videncenter om Udsatte Børn og Unge. Niels Christian Barkholt, tidligere næstformand i Dansk Socialrådgiverforening er leder af projektet, som er støttet af Egmontfonden.

Social Talks samarbejder med en række kommuner, organisationer og fagforeninger – heriblandt Dansk Socialrådgiverforening, som er med i projektets følgegruppe.

Det er selvfølgelig helt uacceptabelt at sætte et menneske i en position, hvor ens liv skal forklares til så mange forskellige sagsbehandlere. Men - en helhedsorienteret plan er jo ikke løsningen på barsler, jobskifte og efterløn - så bør der kigges anderledes ind i det system, som der arbejdes under - og måske også finde forklaringer der?

Socialrådgiver Lene Nielsen, på Dansk Socialrådgiverforenings Facebook-side som kommentar til en borger, der har otte forskellige sagsbehandlere.

DS I PRESSEN

Vi har efterhånden en overvældende mængde dokumentation for, at der ikke kan presses mere arbejdskraft ud af den gruppe, der stadig er på kontanthjælp - heller ikke selvom de drømmer om et arbejde. Det handler jo også om værdier. Mange taler om økonomisk ansvarlighed, men social ansvarlighed er lige så afgørende. Egentlig forstår jeg slet ikke, at vi skal have den her diskussion igen, for den tager fokus fra det sociale arbejde, som faktisk kan gøre en forskel.

Mads Bilstrup, formand, Dansk Socialrådgiverforening 18. september på "A4 NU" som kommentar på udmelding fra Dansk Industri, som mener, at alle kontanthjælpsmodtagere skal kategoriseres som jobparate. Læs hele artiklen på A4nu.dk

DET SKREV VI FOR 45 ÅR SIDEN

I Socialrådgiveren 10/1974: En stigende centralisering af hele arbejdsmarkedet, omlægning af produktionsformerne til stærkt specialiserede arbejdsopgaver har for den enkelte ført til øgede krav i form af uddannelse, omskoling, skifteholdsarbejde, større tempo etc. I samme periode har urbaniseringen været stærkt ekspanderende med opførelse af store boligområder i tilknytning til de større byer. Strukturaliseringen har sat sine spor - arbejdsløshedsøer, til dels affolkede kommuner, forringet socialt og kulturelt serviceniveau for de tilbageblevne m.v.

60%

Cirka 60 procent af de 25-årige, der er vokset op med ufaglærte forældre, har selv fået en ungdomsuddannelse eller en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Kilde: Analysen "Uddannelsesmobilitet: Mønsterbrydere vælger erhvervsuddannelserne", Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

”Socialpolitikken skal være den bulldozer der rydder sten af vejen

Mindre ulighed, færre mennesker på kanten af samfundet, mere plads til socialfaglighed, færre udsatte børn og flere investeringer i velfærd.

Sådan lyder social-og indenrigsminister Astrid Krag socialpolitiske visioner. Hun varsler et opgør med en socialpolitik, hvor beskæftigelse har domineret de sociale indsatser. Hun mener, at beskæftigelse er målet for de fleste – men ikke midlet.

- Midlet er en ordentlig socialpolitik, hvor folk får hjælp med misbrug, sociale problemer og uddannelse. Her er socialpolitikken fuldstændig afgørende, for det skulle gerne være den bulldozer, der rydder nogle sten af vejen.

Læs interviewet med Astrid Krag, som er den ottende socialminister i løbet af de seneste 10 år.

Netflix og havregryn truer socialfagligheden

- Med jeres faglighed ved I jo ekstremt meget om, at der er mere og andet på spil, end at det enkelte menneske må tage sig sammen og huske at købe havregryn og afmelde Netflix. Sådan siger social- og indenrigsminister Astrid Krag til socialrådgiverne. Hun varsler en ny tilgang til socialpolitikken, hvor beskæftigelse nok er målet for de fleste, men bestemt ikke altid midlet.

Hun lader sig ikke mærke med det, men selv for en politiker med næsten 12 års erfaring i bagagen har den forgangne uge været usædvanlig travl med tre store politiske aftaler: Tirsdag den 3. september landede aftalen om et midlertidigt børnetilskud til fattige familier, dagen efter faldt aftalen om regionernes økonomi i 2020 på plads, og natten til fredag kom aftalen om kommunernes økonomi så i hus. Som social- og indenrigsminister har Astrid Krag været med i forhandlingerne om dem alle tre.

- Jeg er glad for, at jeg har været minister før. Ellers var jeg nok blevet fuldstændigt rundtosset, siger hun og fortæller, at hun måtte aflyse en debat på landsdækkende tv for at gøre kommuneaftalen færdig.

De tre aftaler er imidlertid kun begyndelsen på det, der meget vel kan blive en intens ministerperiode for den 36-årige socialdemokrat. I hvert fald hvis hun sætter handling bag sine socialpolitiske visioner: Mindre ulighed, færre mennesker på kanten af samfundet, mere plads til socialfaglighed, færre udsatte børn og flere investeringer i velfærd. Intet mindre.

- Vi har nogle meget grundlæggende problemer, som vi ikke har løst, selv om det var en del af drømmen om vores velfærdssamfund. Det er en fælliterklæring, at der fortsat er et stort set uændret antal mennesker på kanten af vores samfund. Jeg er ikke så naiv at tro, at vi bare lige løser det på en valgperiode, men vi kan tage nogle vigtige skridt.

Farfar som forbillede

Da hun som sundhedsminister og SF'er i 2012 af Information blev spurgt om sit politiske forbillede, trak Astrid Krag den tidligere formand for Sosialistisk Venstreparti i Norge, Kristin Halvorsen, frem. I dag er den socialistiske, norske kvinde skiftet ud med

socialdemokratiske, danske mænd: Danmarks første egentlige socialminister, Frederik Borgbjerg, hans efterfølger den sociale reformator K. K. Steincke samt landsfader og statsminister Thorvald Stauning, der 'hænger der og kigger ned på mig, når jeg kommer op ad trappen', som hun fortæller.

Stauning og Steincke var drivkræfterne bag Kanslergadeforliget, der af mange - også Astrid Krag - betragtes som begyndelsen på det moderne velfærdssamfund, men det var en knap så kendt socialdemokrat, der blev begyndelsen på hendes egen politiske karriere.

- Min farfar var rødglødende socialdemokrat og fagforeningsformand (for Metal i Skanderborg, red.), men for mig var han bare farfar. Da han så døde, dagen før min 15-års fødselsdag, sad jeg der i slotskirken i Skanderborg en meget, meget kold novemberdag til hans begravelse og så fanebærerne fra alle LO-forbundene følge hans kiste ud. Og der faldt noget i hak inde i mig: 'Gud, det er også min familie, der har været med til at bygge det her samfund op'. Kirken var fyldt med mennesker, der kom for at vise min farfar deres respekt, for han havde betydet noget i deres familie i sin kamp for ordentlige lønforhold og understøttelse, når man kom til skade. Mange af dem arbejdede med landbrugs-

■ Det er en falliterklæring, at der fortsat er et stort set uændret antal mennesker på kanten af vores samfund.

Astrid Krag, social- og indenrigsminister

maskiner, der var store arbejdsulykker, og det var ikke givet, at familien kunne klare sig, fortæller hun og husker tilbage på, hvordan det satte gang i hendes politiske engagement.

- Det gik op for mig, at jeg også er en del af den kamp. Enten kunne jeg vælge ikke at gøre noget, eller også kunne jeg stille mig op i rækken af mennesker, der kæmpede for vores velfærdssamfund med tryghed for alle, og så bestilte jeg materiale fra ungdomspartierne.

Og resten er historie. Astrid Krag meldte sig ind i SFU, kom i Folketinget for SF, tabte et formandsopgør og skiftede til Socialdemokratiet. Her har hun fundet sit politiske hjem og sikre ståsted, hvorfra hun forsvare den socialdemo-

kratiske grundtanke bag velfærdssamfundet og retter en klar kritik mod de seneste mange års politiske fokus på individets eget ansvar for sociale problemer.

Nye toner

De seneste 20 år har vi fået et utal af aftaler og reformer med beskæftigelse som absolut hovedfokus – for blot at nævne nogle: 'Flere i arbejde' indførte matchkategorier, 'Ny chance til alle' ændrede refusionen for kontanthjælpen, Strukturreformen gav os jobcentrene og reformerne af dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, førtidspension og fleksjob har på hver deres måde strammet grebet om mennesker uden for arbejdsmarkedet.

Socialdemokraterne har stemt for en del af aftalerne, og statsminister Mette Frederiksen stod som beskæftigelsesminister endda bag nogle af de meste udskældte reformer, ikke mindst reformen af førtidspension og fleksjob. Politikerne har haft svært ved at tale om mennesker på dagpenge eller kontanthjælp uden samtidig at understrege, at 'det skal kunne betale sig at arbejde', og det sociale arbejde er ofte druknet i diskussioner om arbejdsudbud og økonomiske incitamenter.

Nu lyder der nye toner fra regeringen. Både beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard og finansminister Nicolai Wammen har varslet et opgør med Finansministeriets regnemodeller – som i højere grad skal belyse de positive effekter af offentligt forbrug – og Astrid Krag vil ændre udgangspunktet for arbejdet med udsatte ledige.

- Vi har været for dårlige til at hjælpe mennesker med sociale problemer. Det skyldes i høj grad en borgerlig ideologisk tilgang, hvor beskæftigelse altid er midlet. Hvis man bare gør folk fattige nok og sender dem rundt i et

”Vi bliver også nødt til at kigge på vores arbejdsmarked. Hvis du har et trekantet hul og en rund klods, så kommer den jo ikke igennem, lige meget hvor meget du presser.

Astrid Krag, social- og indenrigsminister

system, der kun handler om beskæftigelse, så skal de nok komme i arbejde. Jeg tror meget på, at beskæftigelse skal være målet. Undersøgelser viser også, at selv blandt de allermest udsatte, også de hjemløse på gaden, er den største drøm at komme i ordinær beskæftigelse, hvis det er muligt, siger hun.

Den sidste tilføjelse er afgørende. For Astrid Krag anerkender utvetydigt, at målet ikke altid skal være et job.

- For nogen vil målet være at få en stabil hverdag fri af misbrug, hvor de ikke ryger ind og ud af psykiatriske indlæggelser, og hvor de kan være noget for andre. Det kan være på et værested, på en café eller andre gode steder rundt omkring. For dem er succeskriteriet ikke beskæftigelse.

Det er noget, man ikke hører så tit fra en minister – det med at ikke alle nødvendigvis skal have som endemål at komme i arbejde?

- Jeg tror stadig på det for de fleste, og de fleste vil det, men så må man også aner-

længere væk fra arbejdsmarkedet. Her er socialpolitikken fuldstændig afgørende, for det skulle gerne være den bulldozer, der rydder nogle af stenene af vejen, så man kan nå ind på arbejdsmarkedet og forsørge sig selv og sine. Som de fleste allerhelst vil.

For Astrid Krag handler det også om at skabe et mere rummeligt arbejdsmarked og prioritere uddannelse og opkvalificering.

- Vi bliver også nødt til at kigge på vores arbejdsmarked. Hvis du har et trekantet hul og en rund klods, så kommer den jo ikke igennem, lige meget hvor meget du presser. Og det er den virkelighed, jeg møder, når jeg snakker med mange af de udsatte familier. De er ufaglærte og har måske ikke engang færdiggjort folkeskolen. De har ikke de kompetencer, der mangler på arbejdsmarkedet.

Socialministrene tabte kampen

En ting er dog, hvad en socialminister kunne ønske, noget andet er, hvad Astrid Krag kan få resten af regeringen med på. Fle- re tidligere ministre, blandt andre Astrid Krag's forgænger Mai Mercado (K), har kritiseret Finansministeriet for at stå i vejen for gennemførelsen af politiske tiltag, og spørgsmålet er, om det sociale område nu får en stærkere stemme i toppen af denne regering.

Formelt set er der allerede sket noget. Astrid Krag har fået plads i regeringens økonomiudvalg, som blandt andet behandler forslag til finanslove, kommunernes og regionernes økonomi. En central post som socialministre ikke traditionelt har haft.

- Vi er jo en regering med et fælles politisk projekt. I forståelsespapiret (mellem regeringen og dens støttepartier, red.) står den økonomiske ansvarlighed, den grønne omstilling, de sociale hensyn og ligheden i det samme afsnit og vægter lige meget. Vi tror på, at det både giver bedre liv for de udsatte, hvis vi bliver bedre til at løfte dem ind i fællesskabet, men også et bedre samfund for alle, at toppen ikke stikker af, at vi ikke har en stor underklasse, der lever under kummerli-

ge vilkår. Det er dårligt for dem, men også for os samfundet som helhed. Alle lever tryggere liv i lige samfund, det er jo dokumenteret, siger hun og påpeger, at hun kommer til at arbejde tæt sammen med de øvrige ministre.

- Mange organisationer er forundrede over, at jeg og boligministeren har tænkt os at gå ind i diskussionen om hjemløshed sammen, og at jeg og beskæftigelsesministeren allerede er i gang med

”Enten kunne jeg vælge ikke at gøre noget, eller også kunne jeg stille mig op i rækken af mennesker, der kæmpede for vores velfærdssamfund med tryghed for alle, og så bestilte jeg materiale fra ungdomspartierne.

Astrid Krag, social- og indenrigsminister

kende, at det er målet og ikke midlet. Midlet er en ordentlig socialpolitik, hvor folk får hjælp med misbrug, sociale problemer, uddannelse osv. Jeg tror faktisk, at tilgangen, som de borgerlige i høj grad har været eksponenter for, har påført nogle af de her mennesker nederlag og dermed bragt dem

arbejdet om de mest udsatte og så videre. Vi sidder jo ved bordet sammen og taler om, hvordan vi bedre kan løse problemerne, hvor det under borgerlige regeringer hurtigt bliver en ulige kamp, som socialministeren altid vil tabe. Og det er rigtig godt, at Peter (Hummelgaard, red.) bor lige derovre, hans tagterrasse støder næsten op til min, siger hun og peger hen imod Overformynderiets gamle bygning, hvor Beskæftigelsesministeriet for nylig flyttede ind – ironisk nok med en ny regering, der angiveligt vil gøre op med en formynderisk holdning om, at mennesker uden job ikke kan træffe gode beslutninger uden en økonomisk trussel hængende over hovedet.

Truslen mod velfærdssamfundet

Formynderiet fylder også for meget i den offentlige debat om de arbejdsløse, mener Astrid Krag. Vi bruger ganske enkelt for meget tid på at diskutere hvert enkelt menneskes økonomiske prioriteringer frem for grundlæggende problemer i samfundet, og det går også ud over fagligheden.

- Når man reducerer det til at være den enkelte, der må tage sig sammen og træffe nogle kloge valg – som Søren Pape sagde – opsiges sit Netflix-abonnement og lade være med at have en kat (kommentar i Berlingske 6. september, red.) – så er det jo himmelråbende arrogant og nedladende, men det blokerer jo også for en forståelse af, at socialfagligheden kan gøre en forskel. Når der er et så individualiseret fokus i debatten, så mangler der også en anerkendelse af, at der er nogle fagfolk og en faglighed, der kan

Astrid Krags 4 forbilleder

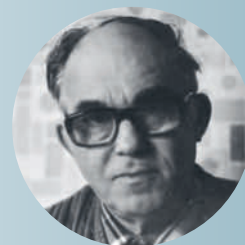
Sigvald Kristensen – Astrid Krags farfar

Astrid Krags farfar Sigvald Kristensen blev født 21. november 1918 i Vinke ved Viborg.

Han blev uddannet grovsmed i sin fars smedje. Senere arbejdede han blandt andet som skibssmed i Ballen på Samsø nogle år. I midten af halvtredserne kom han til Skanderborg, hvor han arbejdede som landbrugsmaskinmontør hos firmaet A. Blom, indtil han gik på efterløn.

I Skanderborg var han aktiv i den lokale afdeling af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund (senere: Dansk Metal). Først var han i bestyrelsesarbejde i fritiden, senere blev han fuldtidsformand.

Sigvald Kristensen døde 16. november 1997.

Thorvald Stauning, statsminister 1924-26 og 1929-42

Thorvald Stauning blev født i 26. oktober 1873 i København.

Han voksede op i et fattigt arbejderhjem. Han står som et af fyrtårnene i dansk politisk historie. Som formand for Socialdemokratiet (1910-1939) og som den længst siddende statsminister (1924-26 og 1929-42) fik han afgørende betydning for den politiske og sociale udvikling.

Mest kendt er Kanslergadeforliget fra 1933, der står som en milepæl i udviklingen af den danske velfærdsstat. Folketingsvalget i 1935 blev en hidtil uset og aldrig siden overgået sejr for Socialdemokratiet. Under parolen "Stauning eller Kaos" opnåede partiet over 46 procent af de afgivne stemmer.

Thorvald Stauning døde 3. maj 1942.

K.K. Steincke - socialminister 1929-1935

Karl Kristian Steincke blev født 25. august 1880 i Viskinge i Nordvestsjælland.

Steincke var socialdemokratisk politiker og minister og kendt for sit store arbejde med dansk sociallovgivning. Det gælder ikke mindst socialreformen fra 1933, hvilken han som socialminister var hovedarkitekten bag.

I forbindelse med kriseforhandlingerne op til Kanslergadeforliget presede Steincke på for at få socialreformen med i forhandlingerne. På den måde blev socialreformen en del af Kanslergadeforliget. Steinckes socialreform var en samling og omorganisering af den store mængde smålove på området, der var kommet til de seneste 30-40 år. Derudover indførte reformen princippet om ret til hjælp for borgerne.

K.K. Steincke døde 8. august 1963.

Frederik Borgbjerg - socialminister 1924-1926

Frederik Borgbjerg blev født 10. april 1866 i Boeslunde ved Skælskør.

Han var socialdemokratisk socialminister 1924-1926 og undervisningsminister 1929-1935. Medlem af Folketinget 1898-1936 og af Københavns Borgerrepræsentation fra 1898-1904 og 1905-1913.

Borgbjerg var en af Socialdemokratiets mest fremtrædende politikere fra slutningen af det 19. århundrede til sin død i 1936. Han var ordfører i mange vigtige politiske spørgsmål gennem hele sit folketingsliv. Han spillede blandt andet en hovedrolle i at mobilisere folk til modstand under det politiske opgør med Kong Christian den 10. under påskekrisen i 1920.

Frederik Borgbjerg døde 15. januar 1936.

Kilder: Danmarkshistorien.dk, denstoredanske.dk og Astrid Krag

gøre en forskel for de her mennesker, siger Astrid Krag og påpeger, at fagligheden generelt er presset i den offentlige sektor.

- Vi har et kæmpe problem med at få tid til de borgere, som skal have hjælp. Vi hører om rapporter fra Arbejdstilsynet om sygeplejersker, der prøver at undgå øjenkontakt med patienterne, fordi de ved, de ikke har tid til at hjælpe dem. Vi kan høre på pædagogerne, hvor svært det faktisk er at få tid til at se det enkelte barn, hvilket i øvrigt har social slagside. Vi ser det på ældreområdet, og vi ser det også på jeres område. Det er et problem, der gennemsyrrer hele vores velfærdssamfund. Der er alt for lidt plads til fagligheden hos de medarbejdere, der har med borgerne at gøre, om det så er i børnehaven, hjemmeplejen, på sygehuse eller socialkontorerne i forvaltningerne, hvor man sidder med de udsatte borgere. Det er et kæmpestort problem og en fundamental trussel mod vores velfærdssamfund, siger hun og understreger, at Mette Frederiksen af samme årsag har taget arbejdet med en selvstyrereform med ind i Statsministeriet.

Plads til faglighed

Reformen skal ifølge Socialdemokratiet skabe tillid, plads til faglighed og større arbejdsglæde i den offentlige sektor. Det skal blandt andet ske ved at fjerne overflødig bureaukrati, og hvis nogen synes, det lyder bekendt, er det ikke så mærkeligt. I flere årtier har skiftende regeringer haft ambitioner om at forbedre arbejdsgange, fjerne regler og sikre bedre ledelse i den offentlige sektor, og alligevel har mange offentligt ansatte oplevet det modsatte. Om det bliver anderledes denne gang, er et åbent spørgsmål.

Anderledes er til gengæld regeringens syn på investeringer i offentlig

Kronologi: 8 socialministre på 10 år

Karen Ellemann

Venstre

7. april 2009 - 23. februar 2010

Benedikte Kiær

Det Konservative Folkeparti

23. februar 2010 - 3. oktober 2011

Karen Hækkerup

Socialdemokratiet

3. oktober 2011 - 9. august 2013

Annette Vilhelmsen

Socialistisk Folkeparti

9. august 2013 - 3. februar 2014

Manu Sareen

Det Radikale Venstre

3. februar 2014 - 28. juni 2015

Karen Ellemann

Venstre

28. juni 2015 - 28. november 2016

Mai Mercado

Konservative Folkeparti

28. november 2016 - 27. juni 2019

Astrid Krag

Socialdemokratiet

27. juni 2019 - .

Kilde: wikipedia.org

■ Alle lever tryggere liv i lige samfund, det er jo dokumenteret.

Astrid Krag, social- og indenrigsminister

velfærd. I 2017 viste en undersøgelse, som AE-Rådet lavede for Dansk Socialrådgiverforening, at hver tredje modtager af kontanthjælp har haft en sag i kommunen, da de var børn, mens hver femte har været anbragt. Og netop forståelsen af udsatte mennesker og deres sociale problemer skal integreres i den økonomiske politik, mener Astrid Krag.

- Det viser jo meget godt, at der er et kæmpe potentiale i at kunne tænke langsigtet og investere. Jeg og regeringen vil også tage et opgør med forståelsen af, hvad ansvarlig politik er. For det er da dybt uansvarligt, at vi nu har

haft et opsving i så mange år, og så ser vi stadig lige mange uden for arbejdsmarkedet. Og med den måde, vores samfund fungerer på, så bliver man marginaliseret, når man ikke kan komme ind på arbejdsmarkedet, siger hun.

Aftalen om kommunernes økonomi i 2020 forgylder ikke ligefrem den offentlige sektor. Alligevel udtrykte mange fagforbund forsigtig optimisme, da den faldt på plads, og Dansk Socialrådgiverforening roste aftalen for at dens fokus på investeringer i en tidlig indsats og faglighed:

”Vi vil investere i tidlige indsatser, vi skal handle på baggrund af viden, og vi skal give socialrådgivere og andre fagpersoner de bedste muligheder for at sætte barnet og familien i centrum uden unødigt bureaukrati”, som der står i aftalen.

Astrid Krag anerkender, at mange år med besparelser har givet kommunerne et økonomisk efterslæb, som økonomiaftalen ikke alene retter op på. Men hun fastholder, at der er tale om en markant ændring fra den tidligere regerings økonomiske politik.

- Det kommer jo ikke til at løse det hele. Men det er et godt løft, og det viser også, at vi er forpligtet på en ny retning. Der er ingen tvivl om, at den økonomiske smalhals og et udgangspunkt i nulvækst betyder, at den offentlige sektor har haft karakter af brandslukning. Og det er som at tisse i bukserne for at holde sig varm - det kan virke på den helt korte bane, men er temmelig ubehageligt på den lange bane, siger hun.

De seneste år har kommuner som Aabenraa, Silkeborg og Hjørring investeret i indsatsen for udsatte ledige. Det har givet mere plads til det sociale arbejde og gavnet både medarbejdere, borgere og kommunernes økonomi, fordi flere mennesker hurtigere får den rette indsats og kommer i uddannelse eller beskæftigelse. På samme måde skal investeringer i både udsatte børn og det specialiserede socialområde løftes, mener socialministeren, der ser kommuneaftalen som et vigtigt første skridt.

- Det fælles arbejde, vi er blevet enige om at lave, handler også om, hvordan vi sørger for at få råd til de langsigtede investeringer i mennesker, i den tidlige indsats, også mere end vi har set indtil nu. Vi har også forpligtet os til at få flere data ind i SØM-modellen (Den Socialøkonomiske Investeringsmodel, red.). Det bliver alt andet lige lettere at løfte en investering i en social indsats - som jeres medlemmer til hver en tid vil sige giver socialfaglig mening - ind i en kommunes budgetforhandling, når man også kan se, at den giver mening i en regnemodel, siger hun.

Opgør med profitmaskinerne

Astrid Krag forventer ikke, at regeringen kan indfri alle de socialpolitiske mål på en enkelt valgperiode, for det handler om det lange, seje træk. Og arbejdet for at mindske uligheden begynder med børnene, mener hun.

- Vi vil måles på, om vi lykkes med at gøre noget ved den ulig-

”Der er alt for lidt plads til fagligheden hos de medarbejdere, der har med borgerne at gøre. Det er et kæmpestort problem og en fundamental trussel mod vores velfærdssamfund.

Astrid Krag, social- og indenrigsminister

hed, vi ser i vores rige samfund. Især der hvor vi ved, den trækker lange spor. Vi ved, at der er markant større risiko for, at et udsat barn også bliver en udsat voksen. Derfor er det så vigtigt at sætte ind i forhold til børnene. Vi ved, at hvis du vokser op i en familie med en stram økonomi, og mor og far ikke er på arbejdsmarkedet, så er der markant højere risiko for, at du selv ender uden en uddannelse på kanten af arbejdsmarkedet. Der er højere sygelighed og ulighed i livslængde. Så vi skal have rykket nogle hegns-pæle, så vi bliver bedre til at sikre, at udsatte børn ikke også bliver udsatte voksne. Og jeg tror, vi kan nå et stykke ad vejen de næste fire år - det skal vi - men jeg tror ikke, vi kan blive færdige med opgaven.

Anbringelsesområdet udgør en særlig udfordring for den nye socialminister. De seneste år har pressen bragt flere historier om ejere, der trækker profit ud af private opholdssteder og botilbud. Det skal der gøres op med, mener Astrid Krag.

- Det skal vi have gjort noget ved. Det er simpelthen helt skævt, at man kan trække profit ud af at drage omsorg for de mest udsatte børn i det her land. Det arbejde skal være hegnet ordentligt ind, så det ikke er profitmaskiner, og det er en af de bundne, grundlæggende opgaver, jeg har, siger hun og påpeger, at det hænger sammen med en ordentlig kvalitetssikring af området.

- Som tidligere sundhedsminister er det noget af det, der springer mest i øjnene, at man har så lidt viden om kvalitet på socialområdet. Jeg tænker tit, at hvis det ikke var de mest udsatte borgere, der må leve med det, så havde man nok ikke accepteret det. Derfor vil en

væsentlig del af mit arbejde her være at få bedre greb om, hvilken kvalitet, der er, og hvad der bør være. Det kommer til at kræve et større arbejde, for området har været styret på en anderledes måde end andre områder i vores samfund.

Bland jer i samfundsdebatten

Det seneste år har flere undersøgelser vist, at socialrådgivere er en af de mest pressede faggrupper på arbejdsmarkedet. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) placerede i februar socialrådgiverne på en kedelig førsteplads i disciplinen samlet stressbelastning i både arbejds- og privatliv. Og en undersøgelse, som COWI sidste år lavede for Dansk Socialrådgiverforening, viste, at hver tredje socialrådgiver er stresset. På børne- og familieområdet oplever hele 44 procent af socialrådgiverne hele tiden eller ofte stress.

Dansk Socialrådgiverforenings formand, Mads Bilstrup, kaldte situationen uacceptabel og sagde blandt andet:

”Tallene er alarmerende høje, og det skal vi tage meget alvorligt på arbejdspladserne, men i høj grad også politisk. Det kan ikke være rigtigt, at de mennesker, vi har ansat til at tage hånd om nogle af samfundets mest udsatte borgere, bliver syge af at gå på arbejde. Det er helt uacceptabelt, at det står så slemt til. Det kan hverken socialrådgiverne, borgerne eller samfundet være tjent med.”

En stor del af løsningen skal findes i bedre arbejdsvilkår, herunder færre sager og investeringer i det sociale arbejde, som Dansk Socialrådgiverforening har fået sat på dagsordenen. Men Astrid Krag mener også, at den manglende forståelse for sociale problemer generelt og det ’ekstremt individualiserede fokus på den enkelte socialt udsatte’, som hun kalder det, har flyttet fokus fra socialrådgivernes arbejdsmiljø.

- Når det slet ikke er en del af samfundsdebatten, så er det klart, at så rykker diskussionen om jeres arbejdsvilkår ned ad rangstigen. Så ender man med at sidde at diskutere med kommunerne, om det arbejder, I laver, er administrativt eller borgerrettet – om man kan tale om varme administrative hænder eller ej. Og der skal man holde tungen lige i munden, for skal vi sikre bedre indsatser for udsatte mennesker, skal vi kunne sætte tidligere ind, så skal fagpersonerne i vores velfærdsinstitutioner som sundhedsplejersker og pædagoger i vuggestuen have et meget tæt samspil med jer. For det er hos jer, at man kan finde alle de forskellige værktøjer, der kan hjælpe familierne. Det er helt centralt for mig, siger hun og opfordrer socialrådgiverne til at blande sig i debatten.

- Vi har brug for jer, både i det konkrete arbejde, men også i samfundsdebatten, for nu har vi haft to årtier med en borgerlig ideologisk tilgang til vores samfund og til udsatte borgere, som i høj grad har handlet om individerne. Og med jeres faglighed ved I jo ekstremt meget om, at der er mere og andet på spil, end at det enkelte menneske må tage sig sammen og huske at købe havregryn. **S**

Blå bog Astrid Krag

Parlamentarisk karriere:

- Social- og indenrigsminister fra 27. juni 2019
- Minister for sundhed og forebyggelse 3. oktober 2011 - 3. februar 2014
- Ældreordfører og indfødsretsordfører fra 2015
- Tidligere skatteordfører, udlændingeordfører, integrationsordfører og velfærdsordfører

Uddannelse:

- Bachelorstuderende i statskundskab, Københavns Universitet, 2003-2007
- Sproglig studentereksamen, Tørring Amtsgymnasium, 1998-2001

Arbejde og tillidshverv:

- Ansat i hjemmeplejen, Sundparken, Amager, 2007
- Studentermedhjælp, Social- og Sundhedsskolen i København, 2003-2005
- Pædagogmedhjælper, Frederiksberg Hospitalsvuggestue, 2001-2002
- Service- og kasseassistent, Netto, Tørring 1999-2001
- Formand for Socialistisk Folkepartis Ungdom 2005-2007
- Elevrådsformand ved Tørring Amtsgymnasium 1999-2001

Privat:

- Født 17. november 1982 på Sct. Maria Hospital, Vejle, datter af pensioneret tekstforfatter Ole Jakob Krag Kristensen og pensioneret gymnasielærer Åse Fogh Pedersen
- Gift med Andreas Seebach. Parret har tre børn.

Danmarks største fagfestival for socialrådgivere

Tilmeld dig **SOCIALRÅDGIVERDAGE 2019**, som byder på ny viden med over 80 workshop og 150 oplægsholdere. Hovedpersonerne er dig og dine socialrådgiverkollegaer. Gæsterne er forskere praktikere, eksperter og politikere fra hele landet.

Socialrådgiverdage 2019 er Danmarks største fagfestival for socialrådgivere. 700 engagerede socialrådgivere mødes til debat, faglig inspiration og spændende workshops **DEN 30. og 31. oktober PÅ HOTEL NYBORG STRAND.**

Vær med, når sociolog **RASMUS WILLIG** guider os fra velfærdsstaten over konkurrencestaten til den BÆREDYGTIGE STAT, når filminstruktør **CHRISTINA ROSENDAHL** holder filmforedrag om at rejse sig efter vold med afsæt i sin film **"VOLD I KÆRLIGHEDENS NAVN"** - når børne- og ungdomspsykiater **SØREN HERTZ** understreger, at det er bedre at forstå end at beskrive børn, og når antropolog **NANNA MIK-MEYER** zoomer ind på det dilemmafyldte møde mellem borger og system.

Mød psykolog og supervisor **BO SNEDKER BOMAN**, som holder oplæg om **OMSORGSTRÆTHED.**

Lyt til fortællingen om, hvordan **DEMONSTRATIONER** blev til **DIALOGMØDER** - ansigt til ansigt med utilfredse borgere.

Deltag i **Master Class** om ledelse med tidligere Irma-direktør **ALFRED JOSEFSEN** som underviser og inspirator. Diskuter med både regerings- og oppositionspolitikere, hvad den **NYE REGERING** betyder for social- og beskæftigelsespolitikken.

OG MEGET, MEGET MERE

**TJEK PROGRAMMET
PÅ SOCIALRAADGIVERNE.DK/SD19,
HVOR DU OGSÅ KAN TILMELDE DIG**

Tilmeld dig NU på
socialraadgiverne.dk/sd19

En plan skaber bedre indsigt i borgernes liv

Frikommuneforsøget "En plan" giver udsatte borgere en mere individuel og sammenhængende indsats. Den nye måde at organisere arbejdet på styrker relationen til borgeren, og indsatsen er blevet mere vedholdende – men det er også en tidskrævende måde at arbejde på, som kræver investeringer og ekstra ressourcer, viser midtvejsevaluering fra VIVE.

Det har været anderledes, fordi jeg ikke har følt, at jeg bare var en mappe, en ny sag. At der er blevet set, og at der er blevet lyttet, det har gjort al verden til forskel for mig." Sådan siger en af de interviewede borgere i midtvejsevalueringen af frikommuneforsøget "En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren". En anden borger siger: "Da jeg så fandt ud af, at de virkelig ville hjælpe mig, så har det været en støt pil op ad for hele mit liv med alt, hvad det indebærer."

Det er VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der står bag evalueringen, som konkluderer, at det med frikommuneforsøget er lykkedes at skabe en indsats, som en række borgere oplever som et markant forbedret samarbejde med kommunen. De oplever en bedre relation, bedre støtte til at opnå deres mål, bedre tilgængelighed, en højere grad af målrettedhed og tempo i deres forløb.

For borgerne er det vigtigt, at de ikke oplever at stå alene, når tingene brænder på eller går i stå. En forventning, som kommer tydeligt til udtryk i nedenstående borger-citat:

"Det har været en af tingene for et godt samarbejde – at de er til stede. Når de siger A, skal de også sige B. De kan ikke bare forvente, at vi sidder og laver en masse fine mål og fremtidsplaner – det skal også hænge sammen i praksis. Det skal være realistisk, og man skal være indstillet på at være ærlig som borger, og så skal man ikke være bange for at spørge om hjælpen. Men dem på den anden side af bordet skal også være klar til at gribe én." Midtvejsevalueringen viser også, at borgerne oplever det som positivt at have færre personer, de skal forholde sig til, færre steder, de skal møde op, og en tættere koordination mellem fle-

re sagsbehandlere samt mellem udførere og sagsbehandlere. De nye rammer betyder, at borgerne i mindre grad føler sig som et nummer i rækken. Især i de kommuner, der bevidst har arbejdet mere borgerinddragende, fortæller borgerne, at de i forhold til tidligere oplever at have mere ejerskab til den indsats, der er sat i gang.

Fælles energi

Også ledere og medarbejdere oplever, at det giver mening at arbejde med "En plan". Tre ud af fire ledere og medarbejdere oplever, at der er skabt kontinuitet og sammenhæng for borgeren, og fire ud af fem oplever, at borgeren har én samlet plan, samt at der er kommet færre indgange til forvaltningen. Alle oplever, at det er mest komplekst at udarbejde én plan for familier, fordi de består af flere forskellige medlemmer.

Vi har fået en bedre kontakt til borgerne og en tættere opfølgning, hvor vi kan se de små fremskridt hos borgerne.

Kristine Laumand Christensen, Center for Rusmidler, Helsingør

Helsingør er en af de ni nordsjællandske kommuner, som er omfattet af evalueringen, og her fortæller socialrådgiver Kristine Laumand Christensen fra Helsingør Rusmiddelcenter, at arbejdet med "En plan" har styrket samarbejdet på tværs af forvaltninger. Som noget nyt kommer jobkonsulenterne to dage om ugen og arbejder i rusmiddelcenteret.

- Vi har kunnet mærke en fælles energi ved at arbejde sammen. Vi har valgt i så stor udstrækning som muligt, at der ud over mig altid er en jobkonsulent med ved samtalerne med borgerne. Vi har altid haft et godt samarbejde med de forskellige jobkonsulenter, men havde ikke så ofte netværksmøder som nu – vi arbejder jo også under hver vores forvaltning.

Kristine Laumand Christensen, der er tovholder på projektet "Et sammenhængende borgerforløb for voksne med en rusmiddelproblematik", fremhæver også fordelene ved, at behandlingsplanen og beskæftigelsesplanen er skiftet ud med én plan.

- Borgerne kan lettere overskue det, når de kun skal forholde sig til én plan. Vi har fået en bedre kontakt til borgerne og

■ ■ Nu kan jeg gå ind og få nogle oplysninger om forældrene, uden at de skal igennem flere og nye undersøgelser.

Pia Skov, Center for Børn, Unge og Familier, Helsingør

en tættere opfølgning, hvor vi kan se de små fremskridt hos borgerne. Vi er blevet langt mere opsøgende og går ud og ringer på borgerens dør, hvis de ikke møder op. Det har også betydet, at de ikke bliver udskrevet fra rusmiddelcenteret i samme udstrækning som tidligere på grund af manglende fremmøde. Nogle er nærmest imod alle odds kommet i job, og andre er blevet udredt og har fået førtidspension.

I VIVE-evalueringen påpeges det netop, at det ikke er altid, at borgerne kommer tættere på arbejdsmarkedet under forløbet – for når man tager fat i de komplekse sager med en lang historie, så kan den mere fokuserede indsats føre til afklaring til førtidspension.

Indblik i kompleksitet

Og det samme kan ifølge evalueringen gøre sig gældende på børneområdet: At en bedre indsigt i familiernes liv også kan føre til anbringelser af børn eller afdække behov for andre foranstaltninger. Indsatserne kan på den måde føre

til mere kvalitet i sagsbehandlingen uden dog at opnå, at indsatserne umiddelbart bliver billigere.

Det er en erfaring, som socialrådgiver Pia Skov genkender fra sit arbejde i Helsingør Kommunes børne- og ungeafdeling.

- Vi har haft en del sager, som har været små succeser, men vi har også måttet anbringe en del børn – og det kom lidt bag på os. Tidligere vidste vi ikke nødvendigvis, om forældrene var i ressourceforløb, fleksjob eller modtagere af førtidspension. Det har givet en større indsigt i kompleksiteten i familien, når vi kan se, at mor har været fleksjobberettiget, siden hun var 19 år. Nu er hun 39, og hun har formået at være i job i et halvt år i to stillinger. Resten af tiden har hun ikke været i job, fortæller Pia Skov og uddyber:

- Den viden sætter en række tanker i gang: Hvor er det, vi kan udvikle hende, hvad er det for speciallægeerklæringer, der ligger i jobcenteret? Når jeg tidligere har arbejdet med forældrene i forhold til udredning, har det typisk drejet sig om en forældrekompetenceundersøgelse, men nu kan jeg gå ind og få nogle oplysninger om forældrene, uden at de skal igennem flere og nye undersøgelser.

Den mere helhedsorienterede viden om borgerne betyder, at socialrådgiverne ifølge Pia Skov hurtigere kan spore sig ind på, hvordan de kan hjælpe familien.

- Vi bliver hurtigere klogere på, hvor vi kan handle, og hvorfor de her sager måske har figureret rigtig længe i børne- og familieafdelingen. Vi har ikke rigtigt kunnet komme nogen vegne, og det giver indsigt i kompleksiteten i familien måske en meget tydelig forklaring på – og vi skal måske ind og anbringe barnet.

Svært med én plan

Men der har også været udfordringer ved at arbejde med Én plan. Pia Skov pointerer, at især i starten blev der

Hovedresultater fra frikommuneforsøget

- Hovedparten af de interviewede borgere, medarbejdere og ledere oplever, at der er skabt mere sammenhæng i indsatserne, og at der er kommet mere kontinuitet, tempo og et mere vedholdende og målrettet fokus.
- Tre ud af fire ledere og medarbejdere oplever, at der er skabt kontinuitet og sammenhæng for borgeren, og fire ud af fem oplever, at borgeren har én samlet plan, samt at der er kommet færre indgange til forvaltningen. Alle oplever, at det er mest komplekst at udarbejde én plan for familier, fordi de består af flere forskellige medlemmer.
- Det giver en IT-udfordring for kommunerne at samle de forskellige indsatser til borgerne, da de nuværende systemer ikke understøt-

ter det at have en samlet plan. En konsekvens heraf er blandt andet, at medarbejderne skal lave dobbeltdokumentation, og at borgerne ikke kan modtage en samlet fysisk plan i e-boks.

- Det er ikke det at have én samlet formel plan, der skaber oplevelsen af begejstring. Begejstringen skabes i stedet af de relationer, den tillid og det vedholdende fokus, som understøttes af de nye måder at organisere arbejdet på. Ligesom tilstedeværelsen af fleksibilitet til at kunne tænke ud af boksen og skabe kreative løsninger sammen med borgerne har stor betydning.

Kilde: "Én plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren", VIVE, 2019

■ ■ Når der kommer en ind på mit kontor og er bekymret, så bliver jeg også bekymret på en anden måde, end når jeg får en mail. Det er nemmere at "ignorere" en mail end det menneske, som står i døren.

Pia Skov, Center for Børn, Unge og Familier, Helsingør

brugt meget tid på at finde ud af, hvordan planen skulle udformes.

- Det har været supersvært, for nogle gange har vi forældre, som ikke er samlevende, og hvor de ikke skal have adgang til hinandens jobplaner og beskæftigelsesplaner, fordi det kan medføre konflikter og et oplysningsniveau, som de ikke har lyst til. De hensyn giver en række udfordringer i forhold til at arbejde helhedsorienteret med hele familien. Det vil være nemmere, når familieforholdene er mindre komplicerede - hvor forældrene er samlevende, og de i forvejen kender til hinandens udfordringer både psykiatrisk, sundhedsmæssigt og beskæftigelsesmæssigt.

Insisterende samarbejde

Pia Skov understreger dog, at det er en hensigtsmæssig måde at arbejde sammen på. Derfor synes hun, at det er ærgerligt, at det med henvisning til, at det er for sårbart at sidde i så lille en enhed er besluttet, at medarbejderne skal flytte tilbage til hver deres forvaltning frem for at sidde samlet.

- Vi kommer fremover til at sidde halvanden kilometer fra hinanden. Det lyder ikke af meget, men når vi har sidet samlet, har vi passeret hinanden på gangene og har kunnet droppe ind på hinandens kontorer, siger hun og udbyder:

- Når jeg modtager en mail reagerer jeg ikke på samme måde eller lige så hurtigt. Når der kommer en ind på mit kontor og er bekymret, så bliver jeg også bekymret på en anden måde, end når jeg får en mail. Det er nemmere at "ignorere" en mail end det menneske, som står i døren. Det er forfærdeligt, at det er sådan, men det er nok bare realiteten, siger Pia Skov og henviser til det arbejdspress, hun har oplevet i forbin-

delse med projektet.

- Jeg ved ikke, om det er så meget anderledes på mit kontor end andres, men jeg synes, at der er et generelt billede af travlhed, og der er nogle ting, man ikke når omkring lige med det samme. Nogle gange lukkede vi socialrådgivere døren, fordi vi havde brug for ro, og så fandt pædagogerne bare en anden dør at gå ind ad. Så satte de sig på en stol og sagde: "Jeg sidder bare lige her og observerer, hvornår du har tid." Så kan man jo kun ignorere dem i fem minutter. På den måde har vi et mere insisterende samarbejde - på trods af travlhed.

Kræver tid og ressourcer

Ifølge midtvejsevalueringen er der i frikommuneforsøget en forventning om at opnå besparelser ved at arbejde med Én plan. Det er dog forskelligt, hvordan kommunerne har grebet forventningen an. I nogle kommuner har man med det samme forventet at skabe besparelser, mens andre kommuner har afsat midler til at investere i forsøget.

I evalueringen pointeres det, at oplevelsen blandt medarbejdere og ledere generelt er, at det er en tidskrævende måde at arbejde på, der i hvert fald indledningsvist kræver en investering.

En leder siger:

"Jeg ser jo hele det her frikommuneforsøg som et metodisk udviklingsprojekt og en investering i noget nytænkning. Det koster kræfter. Rigtig mange kræfter. Den investering, som du lægger der, skulle gerne komme igen i den anden ende."

I 2021 følger en evaluering af borgerens progression og effekter i forhold til at opnå en tættere tilknytning til uddannelses- og arbejdsmarkedet. **S**

5 råd om at arbejde mere helhedsorienteret

VIVE har på baggrund af midtvejsevalueringen fem følgende råd til kommuner, som skal arbejde mere helhedsorienteret med udsatte borgere:

1. Vær bevidst om, at det kræver tid og fokus at komme godt i gang, ikke mindst hvad angår både medarbejder- og ledelsesressourcer.
2. Der skal et særligt fokus på at skabe ledelse på tværs, herunder håndtering af sektor-specifikke budgetter.
3. At udarbejde én plan for en familie er noget andet end at udarbejde én plan for en borger alene. Det kræver mere arbejde at udtænke, hvordan kompleksiteter omkring det, at en familie består af flere individer, håndteres bedst muligt.
4. Anerkend, at der er tale om en anden måde at tænke på og derfor også andre kompetencer, samt at det kræver tid og fokus.
5. Er målet at inddrage borgerne mere i eget forløb, er det vigtigt, at det understøttes af en borgerinddragende tilgang.

Kilde: "Én plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren", VIVE, 2019

Ni kommuner bag forsøg

- Det er kommunerne Allerød, Ballerup, Fredensborg, Frederikssund, Furesø, Gribskov, Halsnæs, Helsingør og Hillerød, som er gået sammen i frikommunenetværket under temaet: "Én plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren".
- Et bredt flertal i Folketinget vedtog i 2018 en lovændring, som betyder, at også kommunerne uden for frikommuneforsøget kan arbejde med "Én plan". Hovedloven, som skal understøtte den nye måde at arbejde på, forventes vedtaget efter årsskiftet.

FORBRUGSFORENINGEN

Kun til Forbrugsforeningens medlemmer

3 tips til mere bonus

1

Brug Forbrugsforeningskortet hver gang du handler

Husker du at have Forbrugsforeningskortet med dig, når du er ude at handle? Det er første skridt på vejen til mere bonus. Kør altid kortet igennem, selv hvis du er i tvivl, om butikken er med i Forbrugsforeningen.

+

2

Bryd vanen – brug kortet andre steder end de sædvanlige

Måske har du fået en vane med at bruge kortet i byggemarkeder eller hos frisøren, men der er mere end 4.500 butikker, servicebrancher og webshops, hvor du kan bruge kortet.

+

3

Følg med, når der kommer nye butikker!

På fbf.dk, det ugentlige nyhedsbrev og i appen kan du se de nyeste butikker, der har indgået samarbejde med Forbrugsforeningen.

=

Spar penge på alt det du alligevel køber

NU FÅR DU OGSÅ
BONUS HER:

dalle valle

CAFÉ
A

VÆRSGO
GAVR, GASTRONOMI & GODT DESIGN

STYLEPIT

Uno X

SILVAN

TUI
Discover your smile

IMERCO

NOA
NOA

Bakken

DU FÅR OGSÅ
BONUS HER?

PAW
SKO
På god fod med dig

modstrom
— energi i øjenhøjde

SMALL DANISH HOTELS.DK
moments of happiness

Bonus

Fyringsolie

BAUHAUS
— altid noget mere at komme efter

FRILUFTSLAND
GODT UDSTYR • MERE OPLEVELSER

bahne

brdr. friss møbler

AVENY

THIELE

Café Vivaldi.
EST. 1999

SPIES

EVENTYR
SPORT

NOVASOL

FolkeFerie.dk

LAGKAGEHUSET

QuickPot

Synoptik

SUPER DÆK

dansommer

”Samvær med min hest giver ro

Klara Hau Johnsen, bor i København. Arbejder som aktivitetsmedarbejder på Aktivitetscenter Sundholm i København.

Jeg faldt for den helhedsorienterede tilgang i socialrådgiverfaget, som favner den kompleksitet, der er i verden – og at man så skal handle på den. Efter nogle år som socialrådgiver i forskellige job, tog jeg et år på Økologisk landbrugsskole. Jeg er meget glad for naturen, og jeg havde et stykke tid haft en drøm om at kombinere natur, dyr og socialt arbejde. Da jeg kom tilbage fra landbrugsskolen, var jobbet som medarbejder på Sundholm Aktivitetscenter ledigt, og det var jeg så heldig at få.

Det er et aktivitets- og samværstilbud efter paragraf 104, og vi har valgt at

have beskæftigelse som omdrejningspunkt. Jeg er på aktiviteten ”Byhaven og Terræn”, og her er opgaven at holde området rent og pænt, passe afgrøder og dyr – og for eksempel også at tage imod børnehaver og vuggestuer, som kommer herud.

Vi har nogle reelle driftsopgaver, der skal løses, så når vi ikke har brugere til at hjælpe, har vi travlt. Det er frivilligt at være her, så jeg ved aldrig, hvor mange der dukker op om morgenen. Typisk kommer der 12 til 15 stykker. Men der kan også være dage, hvor der er to eller 20.

Man kan komme i social beskæftigelse, som er rettet mod alle uden en bolig, men man kan også blive sendt herud via jobcenteret. Vores målgruppe er folk i kaotiske livsomstændigheder.

De har haft hårde liv, hårde opvækster og har typisk et stort forbrug af rusmidler.

Vi prøver at skabe lidt struktur i deres hverdag. Vi spiser morgenmad klokken 8, frokost klokken 11 og en kaffe-pause derimellem. Ofte starter folk med at komme klokken 8 og kaste op – og ikke kunne spise. Efter en uge kan de måske begynde at spise lidt yoghurt. Det er små skridt fremad.

Vi prøver at stille krav, som folk rent faktisk kan leve op til, og det er meget meningsfyldt. Vi oplever rigtig ofte, at de kommer med kæmpe skyldfølelse og håbløshed over, at de er endt på Sundholm. Og de kan ikke arbejde, for de drikker tre flasker vodka om dagen. Hos os kan vi sige: Du må

gerne komme med en promise, du må gerne drikke, men du skal sige det. Og det er dejligt, hvis du spiser en ostemad for første gang i to måneder.

Vi stiller som samfund generelt mange krav til folk, som de ikke kan leve op til. Som socialrådgivere skal vi være med til at modarbejde strukturer og regler og rammer, som undertrykker folk. Det skal vi stå sammen om, og det kunne jeg ønske mig, at vi gjorde endnu mere.

Når jeg ikke er på arbejde, bruger jeg meget tid ude ved min hest, som går på Amager Fælled og laver naturpleje. Samværet med hesten giver ro. Jeg tænkte også engang, at jeg ville ud på landet og bo. Men nu har jeg et arbejde, som jeg er meget glad for – og der får jeg dækket en del af behovet for landliv. Jeg føler mig helt utrolig privilegeret. **S**

Nye regler om magtanvendelse

Hvad betyder de nye regler for magtanvendelse, som blev vedtaget med lov nr. 498 af 1. maj 2019? Reglerne træder i kraft den 1. januar 2020 og skal give kommunerne bedre rammer for at varetage omsorgspligten over for voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Hensigten er at præcisere, hvad personalet må gøre som led i omsorgen, og hvornår der er tale om et indgreb i selvbestemmelsesretten. De nye regler indebærer, at lovens kapitel 24 omfatter alle voksne med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, at kapitel 24a omfatter personer, hvor nedsættelsen af funktionsevnen ikke er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, hvorimod kapitel 24b omfatter netop disse personer.

Omsorg og værdighed – og hensynet til fællesskabet

Centrale elementer i kapitel 24 er:

■ **Husorden** – kan fastsættes for fællesarealer i bo- og dagtilbud ud fra en afvejning af hensynet til den enkelte og fællesskabet – kan ikke danne grundlag for magtanvendelse.

■ **Formål, anvendelsesområde og målgruppe** – de hidtidige principper om f.eks. proportionalitet videreføres og suppleres af, at anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten alene må ske for at sikre personens omsorg, værdighed og tryghed eller tilgodese hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet eller hensynet til andre f.eks. omsorgspersonalet.

■ **Fysisk guidning** – kan anvendes i situationer, hvor personen ikke gør modstand, og der dermed ikke er tale om magtanvendelse, men hvor der er uoverensstemmelse mellem personens ageren og personalets faglige vurdering af, hvad der er bedst for personen.

■ **Afværgenhjælp** – kan anvendes for at undgå, at en person forårsager væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier

■ **Fastholdelse m.v.** – giver adgang til at anvende fysisk magt i akutte situationer uden forudgående afgørelse fra kommunen, når personen udviser en adfærd, der er til fare for pågældende selv eller andre.

■ **Låsning og sikring af yderdøre og vinduer** til en beboers egen bolig på botilbud i en afgrænset periode, når der er risiko for, at personen vil forlade sin bolig og derved udsætte sig selv eller andre for fare.

■ **Tryghedsskabende velfærdsteknologi** – fremtidssikring af teknologi (Rådet blev nedsat den 1. juli 2019)

■ **Kortvarig fastholdelse** for at sikre hygiejne

Centralt i kapitel 24a-b er reglerne om kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, som fremover ikke kræver en kommunal afgørelse forud herfor. Hvis fastholdelse efter kapitel 24a anvendes to gange inden for seks måneder kræves en afgørelse herom, tilladelse kan gives i 12 måneder ad gangen, og listen over situationer udvides. I forhold til kapitel 24b kræves der ikke en afgørelse, og listen over situationer ophæves. **S**

Læs lov nr. 498 på www.retsinformation.dk

Tekst Jannie Dyring, cand.jur., ph.d. og mediator (MMCR),
juridisk rådgivning-, konsulent- og kursusvirksomhed.

JURASPALTEN SKRIVES PÅ SKIFT AF JURISTERNE

KAREN ELMEGAARD, JANNIE DYRING, IDAMARIE LETH SVENDSEN

jura

Familiebehandling på familieinstitutionen Kildehøjen

Den selvejende institution Kildehøjen er forbyggende indsats eller alternativ til en ofte langvarig og dyr anbringelse.

- Vi har plads til både større familier/ familier med børn over 2 år og familier med spædbørn og mindre børn.
- Vi har et stærkt tværfagligt team og arbejder med et integrativt og helhedsorienteret syn på intervention og samarbejder bredt med relevante samarbejdspartner og eventuelt netværk.
- Vi arbejder med at afklare familiens kompetencer sideløbende med at udvikle på forældrekompetencer i et intensivt undervisnings og samtaleforløb.

Vi har en høj vurdering i seneste tilsynsrapport og veldokumenteret evidens for effekten af ophold.

Vi har igen ledige pladser pr. 1. aug.

Vi har en lettilgængelig og overskuelig pris på 36.240,- pr. person/måned. Kontakt os for fuldstændig takstark og yderligere information info@kildehoejen.dk

Tilbuddets bedømmelse

DEN SELVEJENDE INSTITUTION
Kildehøjen

Holmevej 73, 4700 Næstved
Tlf.: 5927 4550
info@kildehoejen.dk
www.kildehoejen.dk

Livsfortællinger og meningsfulde narrativer i sorgen

DET
NATIONALE
SORGCENTER

SORGKONFERENCE 2019 – 5. NOVEMBER

For psykologer, læger, sygeplejersker, præster og andre, der i deres arbejde møder mennesker i sorg

OPLÆG OG DRØFTELSE:

Sorgen er en kraft

Dagens moderator Esben Kjær, journalist og forfatter

Intervening in Meaning: New Directions in Grief Therapy

Robert A. Neimeyer, ph.d., professor i psykologi, Portland Institute for Loss and Transition, USA

The art of recomposing the self in loss and transition

Agnieszka Konopka, Associate Director, ph.d., Portland Institute for Loss and Transition, USA

Sorgen – den nødvendige fortælling

Christian Juul Busch, hospitalspræst, Rigshospitalet

Sorg og venskaber i ungeliv

Ditte A. Winther-Lindquist, ph.d., lektor i udviklingspsykologi DPU, Aarhus Universitet

Livsfortællinger om døden – unges arbejde med at mestre sorg

Lene Larsen, psykolog, ph.d., post.doc., Det Nationale Sorgcenter

Narrativ identitet og sorg: At have sig selv med ind i livet efter tabet

Maja O' Connor, lektor i klinisk psykologi, ph.d. og sorgforsker, Aarhus Universitet og Det Nationale Sorgcenter

Find mere information og tilmeld dig på: www.sorgcenter.dk/sorgkonference-2019

Med støtte fra

TrygFonden

Botilbud jf. SEL §§ 107 og 108

BOLIG, BESKÆFTIGELSE OG PSYKIATRISK BEHANDLING I ÉT KOORDINERET TILBUD

Ring eller skriv til vores sagsbehandlere for mere information eller et møde om, hvordan vi kan samarbejde om borgere i jeres kommune.

Telefon: 59932301. E-mail: kontakt@granhojen.dk

LÆS MERE PÅ GRANHØJEN.DK ELLER LIVETPÅGRANHØJEN.DK

GRANHØJENS MÅLGRUPPER ER BORGERE MED:

- Personlighedsforstyrrelse herunder spiseforstyrrelse og borderline
- Udviklingshæmning
- Senhjerneske og hjerneske
- Tilsynsdom
- Behandlingsdom
- Autisme
- Posttraumatisk stresslidelse
- Skizofreni, OCD eller anden psykiatrisk diagnose

Granhojen

SPECIALPSYKIATRISK BEHANDLING

Censorer til de social- og samfundsfaglige diplomuddannelser

Censorerne beskikkes af Uddannelses- og Forskningsministeriet for en fireårig periode fra **1. april 2020 til 31. marts 2024**.

Censorkorpset skal dække de fagområder og de ansættelsesområder, uddannelserne retter sig imod, og består af såvel censorer fra de institutioner, der gennemfører uddannelserne, som censorer, der repræsenterer de aftagerområder, som uddannelserne retter sig imod.

De social- og samfundsfaglige diplomuddannelser omfatter:

- Den sociale diplomuddannelse
- Diplomuddannelse i beskæftigelse
- Diplomuddannelse i familierapi og relationel praksis
- Diplomuddannelse i kriminologi
- Diplomuddannelse i offentlig forvaltning og administration
- Diplomuddannelse i socialformidling
- Diplomuddannelse i uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledning

Du ansøger om at blive censor senest 30. oktober 2019.

Du søger om beskikkelse via www.censor-it.dk ved at følge vejledningen på hjemmesiden.

NARRATIVEPERSPEKTIVER

anne@narrativeperspektiver.dk

Østerbrogade 29 3sal
2100 København Ø
tlf 22160065

TAVLEBRUG det visuelle udsyn i samtaler og supervision

Workshop 1 dag • 10. Oktober 2019 • Pris 1.800 kr.

Træning i tavlebrug ift. narrativ supervision og samtaleteknik.

INTRODUKTION TIL NARRATIV TERAPI - studenter

Workshop 2 søndage • Efterår 2019 • Pris: 600 kr.

Træning for studerende som gerne vil lære om narrativ terapipraksis.

PARTERAPI - FOKUS PÅ EMOTIONELLE FORTÆLLINGER

Workshop 2 dage • 2. & 3. April 2020 • Pris 2.900 kr.

Træning i mentalisering og det emotionelle sprog. Par i konflikt.

FAMILIETERAPEUT UDD. 1. ÅR - KØBENHAVN 2020

12 hele dage • Start 4. Marts 2020 • Pris 22.500 kr.

Familierapeutuddannelsen for dig som arbejder m. familier & børn.

FAMILIETERAPEUT UDD. 2. ÅR - KØBENHAVN 2020

12 hele dage • Start 24. Marts 2020 • Pris 25.000 kr.

Familierapeut udd. med video-træning ift. egen praksis.

INTENSIV NARRATIV SAMTALE KURSUS

4 hele dage • 18.-21. Februar 2020 • Pris 5.900 kr.

Træning af samtalepraksis på højt niveau, terapeutiske greb og teknik.

narrativeperspektiver.dk

Region Nord: PKA - Kend din pension

Hvordan er du dækket i pensionskassen? Hvem får udbetalingerne fra pensionskassen, hvis du dør? Hvad skal du gøre, hvis dine ansættelsesvilkår ændrer sig? Bliv klogere på din pensionsordning, når DS Region Nord sammen med PKA Pension holder et møde for alle aldersgrupper. En pensionsrådgiver fra PKA Pension holder oplæg.

Det sker **13. november** i Aalborg og **20. november** i Holstebro, begge gange kl. **16-18.30**. Læs mere og tilmeld dig senest henholdsvis **30. oktober** og **6. november** på socialraadgiverne.dk/kalender.

TR og AMiR på arbejdsmiljøværksted

Finder I tid til at få samlet op og koordineret jeres indsatser som TR og AMiR? Får I lagt en fælles strategi og får fulgt den til dørs? Arbejdsmiljøværkstedet er et tilbud til TR og AMiR fra samme arbejdsplads. Læs mere og tilmeld jer på socialraadgiverne.dk/kalender.

Nord: 19. november kl. 9 - 15, Hotel Randers, Torvegade 11, Randers, tilmeldingsfrist 5. november.

Syd: 28. november kl. 9 - 16, DS-Syd, Vesterballevej 3A, Fredericia, tilmeldingsfrist 21. oktober.

Øst: 2. december kl. 9 - 15, Quality Hotel, Carl Gustavs Gade 1, Taastrup, tilmeldingsfrist 30. oktober.

Faggruppen Psykiatri: Investeringsstilgangen

Faggruppen Psykiatri inviterer til temadag. På programmet er:

Kl. 12.00: Frokost for dem, der vælger dette ved tilmeldingen.

Kl. 13.00: Oplæg om investeringsstilgangen i socialt arbejde v/ Mette Grostøl, konsulent i DS.

Kl. 16.30: Ekstraordinær generalforsamling.

Det sker **12. december** på Vesterballevej 3A, Fredericia. Læs mere og tilmeld dig senest **20. november** på socialraadgiverne.dk/kalender.

Seniorer besøger Randers

22. oktober besøger Seniorsektionen i Nord Randers Kunstmuseum, hvor de begynder i cafeen med kaffe og bagefter får en rundvisning på museet. Efter en frokostplatte i cafeen går turen videre til Randers Regnskov.

Læs mere på socialraadgiverne.dk/kalender. Tilmelding senest **15. oktober**.

Faggruppen Revalidering

1. januar træder loven om den forenklede beskæftigelsesindsats i kraft. Hvordan får vi fokus på revalidering herefter? Jannie Dyring, som tidligere har været vores oplægsholder, vil med sin faglige viden føre os gennem en spændende og lærerig dag.

Det sker **7. november** kl. **9:00 - 14:45** på Lumbyvej 17F i Odense. Læs mere og tilmeld dig senest **28. oktober** på socialraadgiverne.dk/kalender.

Seniorer mødes til frokost

I Aarhus: "Frokosttræf for seniorer" på Klostercaféen i Klostergade 37 i Aarhus. Det sker sidste tirsdag i måneden kl. 12-14 bortset fra i juli, november og december.

I Holstebro: Mød fagfæller og gamle kollegaer bagest i Caféen på Aktivitetscentret i Danmarksgade 13A. Det sker den sidste onsdag i måneden kl. 11.30-13.

København: Frokost og hyggesnak på restaurant Karla, Dantes Plads 1, København V. Det sker den første tirsdag i måneden kl. 12-14 bortset fra juli og august.

Der er ingen tilmelding og enhver bestiller og betaler for eget forbrug.

Karrieretelefonen

Har du brug for hjælp til personlig afklaring og udvikling af dit jobforløb som socialrådgiver?

Ring til DS' Karrieretelefon.

Du får en halv times coaching af en erfaren konsulent fra DS.

Hensigten er at give støtte til og udfordre dine egne tanker om din jobmæssige fremtid.

Åben mandage kl. 15-18
på telefon 33 93 30 00

Læs mere på

socialraadgiverne.dk/karrieretelefon.

Ørnehøj er et helhedsorienteret botilbud med undervisning, arbejds- og botræning til borgere med særlige behov.

PÅ ØRNEHØJ BETRAGTES HVER BEBOER
ELLER STU-ELEV SOM ET UNIKT MENNESKE,
DER HAR KRAV PÅ EN LØSNING TILPASSET
LIGE PRÆCIS DE BEHOV, DEN ENKELTE HAR

**RING PÅ 5531 2500 ELLER
LÆS MERE PÅ ØRNEHOJ.DK**

SUF
DEN SOCIALE UDVIKLINGSFOND

Står I med et menneske med en særlig kompleks problemstilling, hvor I leder efter en ny vej?

Med mere end 25 års erfaring er det måske os, der skal hjælpe med at finde en ny retning.

Den Sociale Udviklingsfond er en non-profit almennyttig fond med speciale i individuelt tilpassede løsninger.

Få mere at vide på: www.suf.dk

LEADING FROM ONE STEP BEHIND

LØSNINGSFOKUSERET, SYSTEMISK UDDANNELSE

En engagerende og ressourceorienteret tilgang til problemløsning, som øger dit fokus på dine egne og dine klienters kompetencer og som giver dig værktøjer til:

- arbejde med forandringsprocesser
- samarbejde med voksne, familier, børn og unge
- arbejde med udsatte børn og deres familie
- løbende evaluering af effekten af samarbejdet
- projektledelse og -udvikling

133 timers undervisning, supervision og seminarer.
For rådgivere inden for familiebehandling, revalidering, misbrugsbehandling, sundhedsarbejde...
Uddannelsen starter i Århus d. 6.1.20 og
i København d. 22.1.20

SOLUTION

Solution • Pile Allé 6 • 2840 Holte • Tlf. 23 83 75 57
solution@solutionfocus.dk • www.solutionfocus.dk

LØSNINGSFOKUSERET TERAPI & UDDANNELSE

Succes med Hovedlov kræver ressourcer

regionsleder

Det skal være slut med, at borgere skal forholde sig til otte fagpersoner og fem forskellige handleplaner med risiko for at fare vild i det kommunale system. Og nu skal de overordnede redskaber snart implementeres ude i kommunerne.

Det drejer sig selvfølgelig om loven "En plan" og den kommende Hovedlov. Begge dele har Dansk Socialrådgiverforening igennem lang tid arbejdet for og støttet op om for at skabe grundlag for en helhedsorienteret og samlet indsats for udsatte borgere med komplekse problemstillinger på tværs af sektorer.

Vi bakker fortsat op med fuld styrke, men jeg kan godt blive bekymret for, hvordan vi skal komme godt fra start, når Hovedloven - som forventes vedtaget efter årsskiftet - og arbejdet med En plan skal implementeres.

Kommunerne oplever et stigende udgiftspres på det specialiserede socialområde. Og når jeg kigger rundt på kommunerne i Region Nord, som i øjeblikket er midt i budgetforhandlingerne, bliver jeg desværre urolig for, om en kommende hovedlov vil skabe den ønskede sammenhæng for borgerne, og om der bliver plads til et større fagligt og tværsektorielt handlerum. For i langt de fleste af de 30 kommuner, skal der spares penge - mange penge. Også på det specialiserede socialområde.

TRINE QUIST, FORMAND, REGION NORD

Det vil sige, at der skal spares der, hvor de borgere, som i fremtiden skal have gavn af en ny hovedlov, får deres støtte fra i dag.

Der skal efter min bedste overbevisning være en række faktorer til stede, hvis den kommende Hovedlov og En plan skal lykkes. Blandt andet er det alfa og omega, at organiseringen i kommunerne følger med - og ressourcerne ligeså. Pointer, som også understreges i VIVEs midtvejsevaluering af frikommuneforsøget "En plan for en sammenhængende indsats".

Selv om kommuneaftalen både nævner socialrådgiverne specifikt som faggruppe, og roser arbejdet med investeringer i socialt arbejde og generelt bakker op om investeringstankgangen, så tænker jeg, at der skal mere end flotte ord og gode intentioner til. Hvis en ny hovedlov skal blive en succes, både for de borgere den er tiltænkt, og for de medarbejdere, som skal levere en faglig stærk, koordineret, sammenhængende og helhedsorienteret indsats, så kommer det til at kræve ressourcer. Ressourcer, som langt de fleste kommuner ikke har.

Så ud over at jeg ønsker mig en tæt inddragelse af relevante fagpersoner - heriblandt naturligvis socialrådgivere - i arbejdet med at færdiggøre en ny hovedlov, så ønsker jeg mig også, at regeringen sender de nødvendige økonomiske ressourcer med til implementering af Hovedloven, så vi ude i kommunerne kan tage hånd om "det hele menneske".

Læs også artiklen om VIVEs midtvejsevaluering af frikommuneforsøget "En plan for en sammenhængende indsats" side 28.

DSKALENDER

Læs mere om arrangementerne - og se flere - på www.socialraadgiverne.dk/kalender

22. oktober, Randers
Seniorer besøger Randers Kunstmuseum og Randers Regnskov.

30.-31. oktober, Nyborg
Socialrådgiverdage 2019

5. november, København
Seniorer spiser frokost på Restaurant Karla.

7. november, Odense
Faggruppen Revalidering: Temadag om ny beskæftigelsesreform.

11. november, Taastrup
Kursusdag for nyvalgte TR-suppleanter i Region Øst.

13. november, Fredericia
Fællesmøde for TR i Region Syd.

13. november, Aalborg
20. november, Holstebro
PKA - bliv klogere på din pensionsordning.

15.-17. november, Odense
Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende holder årsmøde.

19. november, Randers
TR og AMiR på arbejdsmiljøværksted - DS Region Nord.

20. november, København
TR-møde for tillidsvalgte i Kriminalforsorgen.

26.-27. november, Vejle
TR-uddannelse: Få indflydelse!

28. november, Fredericia
TR og AMiR på arbejdsmiljøværksted - DS Region Syd.

28.-29. november, Vejle
TR-uddannelse: Øvede forhandlere.

2. december, Taastrup
TR og AMiR på arbejdsmiljøværksted - DS Region Syd.

3. december, København
Seniorer spiser frokost på Restaurant Karla.

12. december, Fredericia
Faggruppen Psykiatri: Temadag om investeringstilgangen i socialt arbejde.

22.-24. januar, Vejle
TR-grunduddannelse hold 2001.

3.-5. februar, Vejle
TR-uddannelse: TR i Staten 1.

24. februar, Vejle
AMiR-uddannelse: Styrk din handlekraft som arbejdsmiljørepræsentant.

24.-25. marts, Nyborg
TR-konference 2020.

30. marts - 1. april, Vejle
TR-grunduddannelse hold 2002.

Skal jeg nu have ny sagsbehandler igen?

Jeg har efterhånden arbejdet et par steder eller fire som socialrådgiver, selv om jeg først blev uddannet i januar 2017. Tre steder i vikariater, og nu er jeg så endelig landet i en fast stilling.

Man kan sige, at jeg er blevet vant til at være uønsket, i hvert fald i starten. Hver gang er jeg blevet mødt af skepsis og frustrationer hos størstedelen af borgerne. Sætningen ”Skal jeg nu have ny sagsbehandler igen?”, er lige så sikker som amen i kirken.

Mange borgere oplever gentagende sagsbehandlerskift i løbet af deres kontakt med kommunen. Det kan der være mange årsager til, men uanset begrundelsen har det betydning for deres sag.

Ifølge Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP) fra 2017 betyder et sagsbehandlerskift indenfor målgruppen ”aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere”, at deres chance for at komme i beskæftigelse reduceres med hele 22 procent.

Jeg kan godt forstå borgernes frustrationer over igen at skulle have en ny medarbejder, der skal behandle deres sag. Det tager tid for en ny sagsbehandler at sætte sig ind i både nyt job, nye kolleger og nye borgere.

Samtidig har man som ny sagsbehandler et positivt og engageret syn på alt det nye, man skal til at

sætte sig ind i. Så når en borger kommer med sine frustrationer, kolliderer det med den ”forelskelse” man har i det nye arbejde. Det første stykke tid i en ny stilling kræver derfor en hel del relationsarbejde.

Og ikke to borgere er ens. Nogle vil helst have, at man har læst alt, hvad der er at læse om dem, andre vil egentlig hellere selv fortælle deres historie.

Jeg ved godt, at vi ikke kan undgå sagsbehandlerskift. Men jeg kunne godt tænke mig, at vi fik lidt mere fokus på det, både for borgerens skyld og for den nye sagsbehandlers skyld. Jeg har desværre ikke svaret på en løsning, men kunne man overveje at passe bedre på borgerne i de situationer, hvor det er muligt?

For eksempel ved at lade en allerede ansat kollega overtage sagerne, inden den nuværende sagsbehandler stopper – så der sikres en ordentlig overlevering – og så vidt det er muligt lade nye medarbejdere tage de nye sager, der løbende kommer ind? Kunne man spørge den enkelte borger, hvad der er vigtigt for lige præcis ham/hende ved et sagsbehandlerskift (og sørge for at notere det)? Kunne man, så vidt det er muligt, undgå at ansætte i tidsbegrænsede stillinger?

Omkostningerne ved sagsbehandlerskift er så store, at vi bør have et meget større fokus på det. Både for borgerens, medarbejderens, og samfundsøkonomiens skyld. **S**

klumme

KLUMMEN SKRIVES PÅ SKIFT AF SOCIALRÅDGIVERNE

KARINA ROHR SØRENSEN, IDA LOUISE JERVIDALO, LONE KIDMOSE OG SINE SØNDBORG MARCUSSEN

tanker fra praksis

DS:kontakt

Telefonerne er åbne
mandag-fredag kl. 9-14

SEKRETARIATET
Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19B
1253 København K
Tlf: 70 10 10 99
ds@socialraadgiverne.dk

REGION ØST
(dækker Region Hovedstaden
og Region Sjælland)
Dansk Socialrådgiverforening
Region Øst
Kornerups Vænge 12, 2
4000 Roskilde
Tlf: 33 38 62 22
ds-oest@socialraadgiverne.dk

REGION SYD
(dækker Region
Syddanmark)
Dansk Socialrådgiverforening
Region Syd
Vesterballevej 3A
Snoghøj
7000 Fredericia
Tlf: 87 47 13 00
ds-syd@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Odense
Lumbyvej 11, opgang C, 2.th.
Postboks 249
5100 Odense C
Tlf: 87 47 13 00

REGION NORD
(dækker Region
Nordjylland
og Region Midtjylland)
Dansk Socialrådgiverforening
Region Nord
Søren Frichs Vej 42 H, 1.th
8230 Åbyhøj
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Holstebro
Fredericiagade 27-29
7500 Holstebro
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Aalborg
Hadsundvej 184 B
Postboks 764
9000 Ålborg
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

ARBEJDSLØSHEDSKASSEN
(Jobformidling)
FTF-A (hovedkontor)
Snorresgade 15, Boks 220
0900 København C
Tlf: 70 13 13 12

PENSIONSKASSEN
PKA
Administration
Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup
Tlf: 39 45 45 40

For øvrige kontaktoplysninger
henvises til hjemmesiden
socialraadgiverne.dk
Se under ”Om DS” eller under
”Medlemsgrupper”.

Økonomiaftale:

Regering og KL har lyttet til socialrådgivernes viden og ønsker

Gode økonomiske rammer er afgørende for socialrådgivernes arbejde og arbejdsglæde. Jo bedre forhold socialrådgiverne har, jo bedre socialt arbejde kan de udføre. Derfor blev jeg glad, da jeg læste økonomiaftalen 2020 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, hvor socialrådgiverne er nævnt eksplicit.

Kommunernes serviceramme tilføres 2,2 milliarder kroner. Derudover betyder en afskaffelse af omprioriteringsbidraget, at kommunerne fremover ikke skal aflevere en halv milliard kroner til staten. Selv om økonomiaftalen ikke kan rette op på årtiers besparelser, så betyder aftalen helt overordnet, at kommunerne får mere luft i budgetterne til at prioritere velfærden. Samtidig sætter regeringen og KL en meget tydelig retning for det sociale arbejde. I aftalen skriver regeringen og KL blandt andet: ”Vi vil investere i tidlige indsatser, vi skal handle på baggrund af viden, og vi skal give socialrådgivere og andre fagpersoner de bedste muligheder for at sætte barnet og familien i centrum uden unødigt bureaukrati.”

Dermed har begge parter lyttet til socialrådgivernes ønsker for og viden om det sociale arbejde. En tidlig indsats er helt afgørende for, at vi ikke taber udsatte børn på gulvet, men i stedet holder hånden under dem og hjælper dem til et godt liv.

I økonomiaftalen er der også fokus på investeringer - både på det specialiserede børneområde og på det specialiserede voksenområde. Lige som der bliver lagt op til at løfte psykiatrien med en 10-årsplan, hvor der blandt andet skal tages initiativ til målrettet forebyggelse af psykisk sygdom samt sikres sammenhæng i indsatsen for borgere med både psykisk sygdom og misbrug.

På beskæftigelsesområdet vil regeringen og KL have fokus på ”virksomme metoder og tilgange” i beskæftigelsesindsatsen – herunder at tage skridtet fra benchmarking til benchlearning. Det er rigtig gode taktik. Jeg havde naturligvis gerne set, at regeringen satte flere penge af til investeringer i velfærd, som sikrer borgerne det rigtige, helhedsorienterede tilbud på det rigtige tidspunkt. Når det er sagt, er det tydeligt, at det er den vej, regeringen gerne vil gå, og det håber jeg, de vil leve op til i de kommende år.

Aftalen er et vigtigt skridt på vejen mod bedre livsbetingelser for udsatte mennesker. Samtidig er det også en anerkendelse af, at rammerne for socialrådgivernes arbejde skal være i orden. Vi socialrådgivere glæder os til fortsat at bidrage til en fagligt positiv udvikling på socialområdet.

leder

